

Význam a realizace detektivní ochrany pro pobočky finančních ústavů

Meaning and realization of detective security in fi- nancial branch

Libor Staník

Bakalářská práce
2007

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta aplikované informatiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta aplikované informatiky

Ústav elektrotechniky a měření

akademický rok: 2006/2007

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Libor STANÍK**

Studijní program: **B 3902 Inženýrská informatika**

Studijní obor: **Bezpečnostní technologie, systémy a management**

Téma práce: **Význam a realizace detektivní ochrany pro pobočky finančních ústavů**

Zásady pro vypracování:

1. V práci zaměřit důraz na rozlišení činnosti fyzické ochrany a detektivní ochrany, včetně posouzení teoretických a praktických požadavků na práci soukromého detektiva, pověřeného činností ochrany objektů finančních ústavů, případně jejich poboček.
2. Posoudit a stanovit personální požadavky (odborná, morální, etická a psychologická kritéria) pro činnost soukromého detektiva při ochraně objektů finančních ústavů.
3. Zpracovat podmínky spolupráce (součinnosti) detektiva, určeného k realizaci detektivní ochrany finančních ústavů s dalšími službami a zaměstnanci finančního ústavu.
4. Specifikovat objekty finančních ústavů s důrazem na technické a elektronické prostředky ochrany a jejich ovládání.

Rozsah práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

ČÍRTKOVÁ, J.: Forezní psychologie. Eurounion, Praha 1998.

MACEK, P. a kol.: Soukromé bezpečnostní služby. Policejní akademie ČR, Praha 1993.

MACEK, P., NOVÁK, F.: Privátní bezpečnostní služby. Policejní akademie ČR, Praha 2005.

NEČAS, S., SEILER, M.: Loupežná přepadení pracovišť s peněžním provozem a jejich bezpečnost (policejní, kriminalistické a technické aspekty teorie a praxe ochrany osob a majetku). Policejní akademie ČR, Praha 2004.

Dále lze uvést jakoukoliv publikaci, věnující se "PERSONALISTICE", personální práci, "PSYCHOLOGII", včetně zákonných norem (přesná citace), které byly předmětem přednášek (upravující činnost soukromých bezpečnostních služeb – ústava a listina..., obchodní zákon, živnostenský zákon, zákoník práce – pozor, byl rekonfigurován v roce 2006, atd.).

Uvedené zadání a literatura nejsou dogmatem, lze je v uvedených základních intencích upravit a doplnit.

Vedoucí bakalářské práce:

PhDr. Mgr. Stanislav Zelinka
Ústav elektrotechniky a měření

Datum zadání bakalářské práce:

13. února 2007

Termín odevzdání bakalářské práce:

29. května 2007

Ve Zlíně dne 13. února 2007

prof. Ing. Vladimír Vašek, CSc.
děkan

doc. RNDr. Vojtěch Křesálek, CSc.
ředitel ústavu

ABSTRAKT

Cílem bakalářské práce je objasnění problematiky bezpečnosti poboček finančních ústavů s důrazem na činnost soukromé detektivní služby a právní aspekty činnosti soukromé detektivní činnosti. V práci se zaměřuji na činnost, povinnosti, součinnost a spolupráci s ostatními subjekty a personální požadavky na osobu soukromého detektiva. Dále jsou zde rozebrány důležité oblasti jako jsou bezpečnostní rizika, bezpečnostní plán a analýza a ohrožující situace. Tyto oblasti jsou důležitým podkladem pro práci soukromého detektiva poboček finančních ústavů. Činnost soukromého detektiva v těchto podmínkách je dále podmíněna těsnou součinností s fyzickou a technickou ostrahou, používanou pro bezpečný chod pobočky finančního ústavu, včetně znalosti režimových opatření.

Klíčová slova: Soukromý detektiv pobočky finančního ústavu, právní aspekty, bezpečnostní rizika, ohrožující situace, fyzická ostraha, detektivní ochrana, technické prostředky.

ABSTRACT

Aim those work is explanation of problems safety in financial branch with a view to function of private detective activity and laws aspects of this function. In this work I target the activity, obligations, co-operation and collaboration with other elements and personal requirements of private detective. Next there are important parts like safety risks, safety plan and analyse and impending situations. These zone manager are very important for work of private detective in financial branch. Activity of private detective is catalyze co-operation with physical security and technics which is use for safe running in financial branch. Private detective have to know behavior of financial branch.

Keywords: Private detective of financial branch, laws aspects, safety risks, impending situations, physical security, detective security, technics.

Chtěl bych poděkovat vedoucímu mé bakalářské práce panu PhDr. Stanislavu Zelinkovi za věcné rady, poskytnuté materiály, za dobrou dlouhodobou spolupráci, nápady i informace.

Rovněž bych rád poděkoval sales managerovi firmy Group 4 Securicor panu Michalu Do-
ležalovi za poskytnutí odborných konzultací.

Prohlašuji, že jsem na celé bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem
citoval.

Ve Zlíně

.....

podpis

OBSAH

ÚVOD	8
I TEORETICKÁ ČÁST	9
1 PRÁVNÍ HLEDISKA BEZPEČNOSTNI FINANČNÍCH ÚSTAVŮ	10
1.1 LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD	10
1.2 ÚSTAVA ČR	11
1.3 OBČANSKÝ ZÁKONÍK.....	12
1.4 TRESTNÍ ZÁKON	14
1.5 ZÁKONÍK PRÁCE	14
1.6 TRESTNÍ ŘÁD.....	14
2 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA BANK	16
2.1 PRÁCE S RIZIKY	16
2.2 OPATŘENÍ PRO OMEZOVÁNÍ RIZIK.....	16
3 BEZPEČNOSTNÍ PLÁN A ANALÝZA	18
II PRAKTICKÁ ČÁST	20
4 OHROŽUJÍCÍ SITUACE	21
4.1 LOUPEŽNÁ PŘEPADENÍ	22
4.2 HROZBY VÝBUchem	23
4.2.1 Způsob provedení hrozby výbuchem	23
4.2.2 Vyklízení budovy	26
4.2.3 Typy pachatelů výhružek bombou	28
4.3 BOMBY V DOPISECH	29
4.4 POŽÁR NEBO TECHNICKÉ HAVÁRIE	30
4.4.1 Taktické zásady protipožární ochrany	30
4.5 VYHROŽOVÁNÍ A VYDÍRÁNÍ	33
4.6 NEVHODNÉ CHOVÁNÍ A VÝTRŽNICTVÍ	33
4.7 PODVODNÉ MACHINACE	34
5 REŽIMOVÁ OPATŘENÍ	35
5.1 REŽIM OBJEKTU BANKY	35
5.2 ROZDĚLENÍ ZÓN BANKY	36
5.3 MOŽNOSTI VSTUPU JEDNOTLIVÝCH OSOB	36
5.4 ZAMĚSTNANEC BANKY JAKO SOUČÁST SYSTÉMU FYZICKÉ BEZPEČNOSTI	37

6	FYZICKÁ OSTRAHA	38
6.1	KONTROLA VSTUPU.....	38
6.2	OBSLUHA BEZPEČNOSTNÍCH TECHNOLOGIÍ.....	38
6.3	STRÁŽNÍ SLUŽBA.....	39
6.4	FORMY FYZICKÉ OSTRAHY.....	40
6.4.1	Z hlediska časové působnosti.....	40
6.4.2	Z hlediska rozsahu a účelu.....	41
6.4.3	Dle způsobu zajištění.....	42
6.4.4	Fyzická ostraha dle výstroje a výzbroje.....	42
7	DETEKTIVNÍ OCHRANA POBOČKY FINANČNÍHO ÚSTAVU	45
7.1	POVINNOSTI SOUKROMÉHO DETEKTIVA.....	45
7.2	POUŽITÍ OBRANNÝCH PROSTŘEDKŮ A STŘELNÉ ZBRANĚ SOUKROMÝM DETEKTIVEM.....	47
7.2.1	Obranné prostředky.....	48
7.2.2	Použití střelné zbraně.....	49
7.3	SOUČINNOST A SPOLUPRÁCE.....	50
7.3.1	Součinnost a spolupráce s pořádkovou policií.....	51
7.3.2	Součinnost a spolupráce s kriminální policií či vyšetřovacími orgány.....	51
	Součinnost a spolupráce s dalšími orgány činnými v trestním řízení i působícími v oblasti soudních sporů.....	52
7.3.3	Součinnost a spolupráce s obecní (městskou) policií.....	52
7.3.4	Součinnost a spolupráce mezi jednotlivými detektivními službami.....	52
7.3.5	Součinnost a spolupráce s protipožární ochranou, zdravotnickou a havarijní službou.....	53
7.3.6	Součinnost a spolupráce s advokáty, komerčními či podnikovými právníky.....	53
7.4	PERSONÁLNÍ POŽADAVKY PRO ČINNOST SOUKROMÉHO DETEKTIVA.....	53
7.4.1	Odborná kritéria.....	54
7.4.2	Morální a etická kritéria.....	54
7.4.3	Psychologická kritéria.....	55
8	TECHNICKÁ OCHRANA	57
8.1	ELEKTRICKÁ ZABEZPEČOVACÍ SIGNALIZACE (EZS).....	57
8.1.1	Tísňová signalizace.....	58
8.1.2	Vyvedení signálu EZS.....	60
8.1.3	Elektrická požární signalizace (EPS).....	62
8.2	KAMEROVÉ SYSTÉMY (CCTV).....	63
8.3	DALŠÍ POŽADAVKY NA EZS, EPS A CCTV.....	64
8.4	MECHANICKÉ ZÁBRANNÉ PROSTŘEDKY.....	64
	ZÁVĚR	67

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	68
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	69
SEZNAM OBRÁZKŮ	70
SEZNAM TABULEK.....	71

ÚVOD

Dobré jméno pobočky finančního ústavu dnes hraje významnou roli při výběru tohoto ústavu klientem. Časté zmiňování určité banky v médiích v souvislosti s mimořádnými situacemi (jako jsou například loupežná přepadení, krádeže z klientských platebních karet, výhružky apod.) může navodit pocit, že banka je málo bezpečná. Navíc každé přerušení činnosti pobočky s sebou přináší možné ztráty z nerealizovaných obchodů, penále při neprovedení plateb, ztrátu důvěry zákazníka apod., přičemž některé ztráty jsou obtížně vyčíslitelné, ale jejich dopady mohou být zásadní pro její další chod.

Předcházet rizikovým situacím vyžaduje věnovat náležitou pozornost především fyzické bezpečnosti (tedy i detektivní ochrany), režimovým opatřením a technickým vybavením. Pouze kvalitní bezpečnostní management, po vypracování analýz, dokáže aplikovat svá režimová opatření v souladu s bezpečností finanční, informační a personální. Je také nutné si uvědomit, že jakákoliv technická vybavení i režimová opatření jsou neúčinná, když nejsou správně dodržována a použita.

Ve své práci jsem se zaměřil na detektivní ochranu poboček finančních ústavů v souladu s právními aspekty a v souladu se správným chodem této pobočky. Detektivní ochrana pro svoji správnou činnost vyžaduje znát veškeré podrobnosti objektu (jak technické, tak i režimové) a dále musí znát všechny možné ohrožující situace, které mohou nastat, aby detektivní ochrana dokázala včas zareagovat a předejít tak možným nepříjemným a nebezpečným situacím. Detektivní ochrana není jen činností vykonávanou v kanceláři, ale vyžaduje součinnost, spolupráci a komunikaci se všemi složkami pobočky finančního ústavu (ale i policií atd.). Soukromý detektiv potřebuje přísun stále nových a čerstvých informací a to jde zajistit pouze se správnou spoluprací a v souladu s režimem a provozem celé pobočky.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 PRÁVNÍ HLEDISKA BEZPEČNOSTNI FINANČNÍCH ÚSTAVŮ

„Ochrana objektu není v našem platném právním řádu v současné době samostatně upravena. Podle občanského zákoníku je ochrana poskytována každému vlastnictví proti neoprávněnému zásahu. Nedohtnutelnost osobního vlastnictví se projevuje i na úseku trestního práva.“¹

V současnosti není ani zákon, který by upravoval postavení a působnost soukromých bezpečnostních služeb (dále jen SBS), které se na fyzické bezpečnosti podílejí. Následkem je nejen jejich snížená možnost činnosti spojená s menšími pravomocemi, ale také především chybí úprava oprávnění a povinností při jejich činnosti (jednalo by se také o udílení licencí a akreditací). Je si také nutné uvědomit, že pracovník SBS disponuje stejnými právy a povinnostmi jako kterýkoli jiný občan.

Nedostatek oprávnění je někdy částečně nahrazován úpravou vnitropodnikových předpisů (tedy organizační řád, pracovní řád, písemné příkazy vedení a směrnice), kde bývají zakotvena některá potřebná zakotvení. Ta však zpravidla nejsou dostatečně vyvážena povinnostmi a nároky na pracovníky SBS a samozřejmě nemají oporu v zákoně. Bezpečnost a její zajišťování je tedy nutné odvozovat zejména z těchto zákonů:

1.1 Listina základních práv a svobod

„Usnesením předsednictva České národní rady o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky č.2/93 Sb., se Listina základních práv a svobod stala právní normou, od níž se odvozují a odvíjejí další právní úpravy. Listinu práv a svobod je proto nutno chápat jako právní normu vyšší právní síly. Tato ústavní norma v článku 17 poskytuje každému občanovi právo na informace. Má-li právo na informace každý občan, přenáší se toto právo prostřednictvím vlastníků, managementu, vedoucích pracovníků a zaměstnanců i na právnické osoby (tj. na podniky, organizace, instituce a v našem případě tedy i na pobočky finančních ústavů). Z toho plyne i právo opatřovat si informace sloužící k ochraně práv a oprávněných zájmů. Opatřovat takovéto infor-

¹ NEJEZCHLEBA, M. – Vybrané problémy profesní přípravy, 1. vydání Praha, Institut profesních příprav 1993

mace si může buď přímo oprávněná osoba nebo využije svého práva dát se při opatřování informací zastupovat jinou fyzickou či právnickou osobou. Tím jsou dána v obecné rovině oprávnění k výkonu soukromé detektivní činnosti jako profese, jejímž obsahem je opatřovat, shromažďovat, třídit, analyzovat a interpretovat informace. Na druhé straně je ale výkon soukromé detektivní činnosti omezen řadou dalších ustanovení Listiny základních práv a svobod. Jde zejména o ustanovení článku:

- 7 - tento článek zaručuje nedotknutelnost osoby a jejího soukromí
- 12 - článek zaručující nedotknutelnost obydlí
- 10 - článek stanovující ochranu lidské důstojnosti, osobní cti, dobré pověsti, jakož i ochranu před nedovoleným zasahováním do soukromí neoprávněným shromažďováním, zveřejňováním nebo jiným zneužíváním údajů o osobě

Ustanovení Listiny základních práv a svobod omezující soukromou detektivní činnost současně zčásti dávají i rozsah a obsah soukromé detektivní činnosti. Soukromá detektivní činnost směřuje k podpoře práv a svobod a oprávnění zájmů. Jestliže má někdo právo na ochranu, musí být toto právo od druhých akceptováno a tam, kde akceptováno a respektováno není, nastupuje právo na ochranu (a to včetně soudní ochrany) a soukromá detektivní činnost pak slouží k zajištění informací a důkazů (případně k zajištění důkazů) potřebných pro příslušnou kauzu.

Listina základních práv a svobod svým ustanovením udává rozsah a obsah soukromé detektivní činnosti, dále taky rozsah, možnosti a využití postupů soukromého detektiva. Tyto hranice musí mít soukromý detektiv neustále na mysli a musí jim také přizpůsobovat svou veškerou činnost.“²

1.2 Ústava ČR

(ústavní zákon č. 1/93 Sb.). Tento zákon je nejvýše postaveným zákonem a upravuje uspořádání státu, rozdělení a výkon státní moci a základní práva a svobody občanů.

² BRABEC, F. – Bezpečnost pro firmu, úřad, občana, str. 147

1.3 Občanský zákoník

Významnou právní normou, která ohraničuje soukromou detektivní činnost je občanský zákoník (zákon č. 40/1964, ve znění změn a doplňků). Tento zákon upravuje zejména majetkové vztahy fyzických a právnických osob, majetkové vztahy mezi těmito osobami a státem, jakožto i vztahy vyplývající z práva na ochranu osob, pokud tyto občanskoprávní vztahy neupravují jiné zákony. Jde především o zákony:

§ 126

(1) Vlastník má právo na ochranu proti tomu, kdo do jeho vlastnického práva neoprávněně zasahuje; zejména se může domáhat vydání věci na tom, kdo mu ji neprávem zadržuje.

(2) Obdobné právo na ochranu má i ten, kdo je oprávněn mít věc u sebe.

§ 11

Fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy.

§ 6

Jestliže hrozí neoprávněný zásah do práva bezprostředně, může ten, kdo je takto ohrožen, přiměřeným způsobem zásah sám odvrátit.

§ 22

(1) Zástupcem je ten, kdo je oprávněn jednat za jiného jeho jménem. Ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.

(2) Zastupovat jiného nemůže ten, kdo sám není způsobilý k právnímu úkonu, o který jde, ani ten, jehož zájmy jsou v rozporu se zájmy zastoupeného.

§ 417

(1) Komu škoda hrozí, je povinen k jejímu odvrácení zakročit způsobem přiměřeným okolnostem ohrožení.

(2) Jde-li o vážné ohrožení, má ohrožený právo se domáhat, aby soud uložil provést vhodné a přiměřené opatření k odvrácení hrozící škody.

§418

(1) Kdo způsobil škodu, když odvracel přímo hrozící nebezpečí, které sám nevyvolal, není za ni odpovědný, ledaže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak anebo jestliže je způsobený následek zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil.

(2) Rovněž neodpovídá za škodu, kdo ji způsobil v nutné obraně proti hrozícímu nebo trvajícím útok. O nutnou obranu nejde, byla-li zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti útoku.

§ 419

Kdo odvracel hrozící škodu, má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů a na náhradu škody, kterou přitom utrpěl, i proti tomu, v jehož zájmu jednal, a to nejvýše v rozsahu odpovídajícím škodě, která byla odvrácena.

§ 420

(1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.

(2) Škoda je způsobena právnickou osobou, anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili. Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovněprávních předpisů není tím dotčena.

(3) Odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

1.4 Trestní zákon

Jedná se o zákon č. 140/1961 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V souladu s § 13 trestního zákona – nutná obrana a § 14 trestního zákona – krajní nouze, jsou stanoveny podmínky tzv. obranných prostředků soukromého detektiva při výkonu soukromé detektivní činnosti. Soukromý detektiv by měl tyto obranné zákrovy využívat zcela výjimečně. Profesionalita soukromého detektiva nespočívá v jeho fyzické síle či v jiných obranných prostředcích, ale v jeho kvalitním myšlení, rychlém rozhodování a dalších psychických schopnostech a dovednostech. Použití těchto ustanovení připadá spíše v úvahu v souvislosti s detektivní osobní ochranou osob a majetku. Soukromý detektiv by měl pracovat tak, aby se případným konfliktům dovedně vyhýbal, tím není namysli, že by se soukromý detektiv v případě napadení neměl bránit (nebo bránit klienta či tzv. třetí osobu).

1.5 Zákoník práce

(zákon č. 65/65 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Upravuje pracovněprávní vztahy mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Základní práva a povinnosti jsou dány zejména §§ 18, 31, 35, 73, 135 a platnými předpisy o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Zaměstnanci jsou povinni, v souladu s platnými zákony a předpisy podle pokynů svých nadřízených, konat osobně práce podle pracovní smlouvy ve stanovené pracovní době a dodržovat pracovní kázeň (viz § 35). Zákoník práce dává kterémukoliv zaměstnavateli oprávnění k ochraně svého majetku provádět v nezbytném rozsahu kontrolu věcí, které zaměstnanci vnášejí nebo odnášejí z objektu, popřípadě provádět prohlídky zaměstnanců – právo vyplývající přímo ze zákona.³

1.6 Trestní řád

(zákon č. 141/61 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Upravuje postup orgánů činných v trestním řízení. „Osobní svobodu osoby, která byla přistižena při trestném činu nebo bezprostředně poté, smí omezit kdokoli, pokud je to nutné ke zjištění její totožnosti,

³ § 170 odst. 3

k zamezení útěku nebo k zajištění důkazů. Je však povinen tuto osobu předat ihned policejnímu orgánu, příslušníka ozbrojených sil, může též předat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze – li takovou osobu ihned předat, je třeba některému z uvedených orgánů omezení osobní svobody bez odkladu oznámit.“⁴

⁴ § 76 odst. 2

2 BEZPEČNOSTNÍ RIZIKA BANK

Bezpečnostní rizika, vzniklá krizovými nebo mimořádnými situacemi, jsou jedním z typických atributů činnosti každého subjektu, tedy i činnosti banky. Tyto rizika musí mít soukromý detektiv vždy na paměti, být na ně připraven, umět s nimi pracovat a v ideálním případě je rozpoznat dříve, než se vůbec projeví.

2.1 Práce s riziky

Rizika můžeme přijmout jako existující fakta a pracovat s nimi bez dalších reakcí. Toto přijetí může být nevědomé (z neznalosti) nebo vědomé. Vědomě by měla být přijímána rizika jen s nízkou mírou nebezpečnosti. Nevědomé přijímání rizik je většinou výsledkem selhání informačního systému a člověka.

Snížit rizika

Nejprve se musíme dostat k přesné identifikaci rizik a poté jsou v prověřovaném systému definována opatření, snižující rizika na přístupnou míru. Snižování rizikivosti je hlavní náplní preventivních programů. Průvodním jevem při snižování rizik je vynaložení určitých nákladů. V praxi je pak hledána ekonomická rovnováha mezi přirozenou mírou rizika a efektivní náklady na její udržení či snížení do přijatelných hranic.

Vyloučit

Vyloučit riziko je prakticky neuskutečnitelné a má spíše teoretický charakter. V mimořádných podmínkách (většinou při vynaložení velkých nákladů) lze rizika minimalizovat na prakticky zanedbatelnou úroveň. To si většinou může dovolit jen velká pobočka finančního ústavu a jen za předpokladu, že se jí tato investice oplatí realizovat.

V souladu s moderní praxí není možné se v zásadě spokojovat s pasivním přijímáním rizik, ale cílevědomě přijímat a využívat preventivně orientovaná programová opatření k jejich snižování.

2.2 Opatření pro omezování rizik

Konkrétní opatření pro omezování rizik jsou velmi různorodá (protože každý objekt není stejný a nenachází se vždy ve stejné rizikové oblasti), ale mají společný charakter:

Technický

Zdokonalování konstrukčních prvků, technologického procesu, způsobu přepravy, instalace systému EZS, kamerového systému CCTV, systému EPS apod.

Organizační

Například budování havarijních plánů, organizace z hlediska fyzické ostrahy objektu, komunikace mezi složkami fyzické ostrahy, soukromým detektivem, vedením i zaměstnanci.

Informačně – legislativní

Budování informačních a varovných systémů podnikového a regionálního působení, realizace výchovných a doškolovacích systémů včetně havarijních cvičení apod.

Ekonomický

Především jde o vyčleňování potřebných finančních zdrojů na prevenci a rezervy na případná nápravná opatření.

3 BEZPEČNOSTNÍ PLÁN A ANALÝZA

Základním dokumentem pro bezpečnost finančního ústavu je bezpečnostní plán. Dříve než se takový bezpečnostní plán zpracuje, musí předcházet bezpečnostní analýza objektu. S tímto plánem musí být soukromý detektiv pobočky seznámen pro jeho snadnější orientaci a myšlení. Bezpečnostní plán je tedy souhrn dokumentů, kterým jsou stanovena bezpečnostní opatření tak, aby byly vytvořeny podmínky k plynulému a nerušenému výkonu bankovních činností a současně byl minimalizován vznik mimořádných situací.

3.1 Bezpečnostní plán řeší zejména:

- rozdělení objektu na základní zóny a s tím související zásady režimu objektu
- systém pevných, pohyblivých a dočasných stanišť a obchůzek, místo výkonu fyzické ostrahy a dobu obsazení jednotlivých stanišť, včetně konkrétních úkolů
- seznam, rozsah a způsob vedení dokumentace
- pokyny pro obsluhu a kontrolu elektronických zabezpečovacích systémů a činnost při signalizaci stavu „poplach“
- postupy řešení a zvládnání typických mimořádných událostí
- oznamovací a ohlašovací povinnosti spojené se vznikem mimořádných událostí
- podmínky vstupu osob do objektu a seznam osob oprávněných ke vstupu v mimopracovní době, při mimořádných událostech, při výkonu kontroly apod.
- situační schéma objektu
- konkrétní postup při objednávání přeprav a při předání a přebírání zásilek

Všechny tyto body bezpečnostního plánu jsou důležitým pracovním materiálem pro činnost soukromého detektiva poboček finančního ústavu.

3.2 Bezpečnostní analýza

Bezpečnostní analýza je nezbytná součástí každého bezpečnostního projektování a současně i jednou z prvotních fází. Jedná se v podstatě o audit existujících bezpečnostních opatření fyzické bezpečnosti objektu, týkající se všech zařízení objektu a jeho majetku. Bezpečnostní analýzu je třeba provést vždy, když je třeba zjistit zranitelnost objektu,

posoudit bezpečnostní rizika a ostatní hrozby. Cílem je identifikace a ocenění všech možných rizik objektu, pravděpodobných zranitelných míst, prostorů a činností. Definuje také potřebu ochrany a posoudí úroveň a omezení stávající ochrany (fyzické, detektivní, technické apod.)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 OHROŽUJÍCÍ SITUACE

Dříve než se dostanu k samotné části, ve které se budu zabývat přímo ostrahou banky (jak fyzické tak technické), pokládám za vhodné uvést ohrožující situace, které hrozí pobočce finančního ústavu a taky preventivní opatření s důrazem na vhodné chování zúčastněných osob této ohrožující situace. Mezi nejzávažnější ohrožující situace v podmínkách bank patří zejména loupežná přepadení. Můžeme je dělit z několika hledisek, jedno však mají společné, znamenají riziko pro banku a je třeba k nim přistupovat obezřetně. Z hlediska detektivní činnosti je potřeba tyto ohrožující situace odhalit co nejdříve, než dojde k úplnému ohrožení banky. Fyzická ostraha objektu, soukromý detektiv, ale i zaměstnanci pobočky finančního ústavu musí znát přesně, jak se zachovat při následujících ohrožujících situacích, aby nedošlo k újmě na zdraví a škodě na majetku a aby se podařilo co nejlépe zajistit všechny potřebné informace k odhalení pachatele.

Činností soukromého detektiva pobočky je především odhalit riziko hrozby již v prvopočátku (nejlépe ještě předtím), odhalit pachatele a zajistit důkazní materiály.

K ohrožujícím situacím patří zejména:

- loupežná přepadení
- hrozby výbuchem
- bomby v dopisech
- požár nebo technické havárie
- nevhodné chování a výtržnictví
- vyhrožování a vydírání
- podvodné machinace

V další části je proveden rozbor pouze některých z výše uvedených ohrožujících situací (výčet je proveden pouze pro úplnost).

4.1 Loupežná přepadení

Loupežná přepadení můžeme členit zejména podle následujících hledisek:

Z hlediska času:

- v provozní době – přepadení (nejčastěji ráno, v době polední přestávky a večer)
- v mimopracovní době – vloupání

Z hlediska způsobu provedení:

- za využití střelné zbraně nebo výbušniny
- maskovaný či nemaskovaný pachatel

Z hlediska místa ohrožení:

- bankovní trezory – vloupání (tento způsob je méně častý)
- pokladny, počítařny – přepadení
- přepravní vozidlo – přepadení

Zaměstnanci i návštěvníci banky mohou být svědky loupežného přepadení přímo za běžného provozu. Mohou se ho přímo účastnit (jako náhodní svědci nebo jako spolupachatelé, obecně lze říci, že pachatel má velice často jednoho až dva spolupachatele) nebo na něj mohou být upozorněni signalizací (toto signalizační zařízení uvede do poplachového stavu zaměstnanec banky v případě ohrožení nebo je spuštěno automaticky). Zaměstnanec proto musí znát určitá pravidla pro chování v těchto situacích, především jde o zachování klidu.

Z hlediska prevence je důležité předcházet úmyslu potencionálního pachatele. V případě, že se i přes všechna provedená preventivní bezpečnostní opatření rozhodne realizovat svůj záměr, musí mu být tento záměr maximálně znesnadněn a zpomalen. Nej důležitější je přepadení přežít bez újmy na zdraví.

Významnou roli zde hraje psychika a určit jednoznačná pravidla účastníkům (zaměstnancům či návštěvníkům banky) ohrožující situace je často nemožné. V zásadě bychom měli vyhovět příkazům pachatele, plnit jeho požadavky pomalu a pečlivě, s patřičným komentářem právě prováděného úkonu (samozřejmě pouze požadavky, které

neohrozí zdraví zaměstnanců a návštěvníků banky. Snažíme se tím získat čas pro opatření ostatních pracovníků banky a získáváme také důkazy pro pozdější činnost Policie ČR.

Pro pachatele musíme vytvořit dojem, že vše probíhá podle jeho přání a že zaměstnanci nekladou žádný odpor. Pachatel by měl neustále vidět na ruce zaměstnance, který se musí vyvarovat rychlých pohybů, aby nebyl provokován pokusem o spuštění tísňového hlásiče (zaměstnanec má většinou možnost aktivovat tísňový hlásič nohou. Zařízení uvádí do provozu pouze v situaci, kdy je to bezpečné a nehrozí odhalení). Pachateli předává žádané věci tak, aby měl vždy obě ruce zaměstnané (to snižuje riziko použití střelné zbraně, pachatel si nemůže krýt obličej rukou – pokud není maskovaný a to nám usnadňuje jeho identifikaci průmyslovou kamerou). Do peněz, požadovaných pachatelem, můžeme vložit speciální balíček bankovek, který obsahuje barvicí zařízení. Toto zařízení se aktivuje při odchodu z banky a po několika sekundách exploduje, obarví všechny peníze a tím je znehodnotí. Při odchodu pachatele se zaměstnanec snaží určit směr odchodu, počet spolupachatelů nebo značku a barvu vozidla.

4.2 Hrozby výbuchem

Výhružky bombovým útokem jsou v poslední době velmi aktuální, uskutečňování těchto útoků je pro pachatele na území naší republiky jednoduché. Nejpodstatnější je to, že ČR je výrobcem ničivé výbušniny SEMTEX, který je dostupný na černém trhu. Dalším faktem je, že ovládnutí této výbušniny je snadné a stačí malé znalosti. Výbušnina je dobře tvarovatelná, takže může být dopravena do banky například poštou.

4.2.1 Způsob provedení hrozby výbuchem

- Otevřený útok

Výbušnina i pachatel jsou vidět. Tato forma útoku je vysoce účinná a pro své případné následky nebezpečná. Je nutno psychologicky působit na pachatele, uklidňovat jej a nejednat zbrklým jednáním.

- Skrytý útok

Zde je výhružka sdělena pracovníkům banky písemně nebo telefonicky, popřípadě může být výbušnina předem ukryta v objektu, přičemž je písemně nebo telefonicky vyhrožováno jejím spuštěním. Většina výhružek je prováděna telefonicky na sekretariát vedení banky nebo na telefonní ústřednu. Pro zaměstnance, kteří přijímají telefonické hovory je nutné, aby znali patřičný postup, kdy donutí pachatele, aby mluvil déle a tak je zde možnost k získání informací (k identifikaci, místo odkud volá aj.).

„Na začátku hovoru je nutné pozorně poslouchat a nepřerušovat volajícího. Až potom by se mělo začít s kladením otázek jako například:

- kdy má bomba explodovat
- kde se nachází bomba
- jak vypadá bomba
- jakým způsobem se přivede k výbuchu
- jak se jmenuje volající osoba (samozřejmě, že neprozradí své jméno, ale může se přezdívat nějakým jménem, které nám může dopomoci v pátrání)
- odkud volá
- proč jste položil tuto bombu
- co můžeme udělat, abychom zabránili ublížení na zdraví

Pro laika se mohou zdát tyto otázky absurdní, ale jak ukazují zkušenosti, otázky na věcné údaje byly často spontánně zodpovězeny. I částečné odpovědi mohou pomoci při posuzování vážnosti situace. Poznává-li volaný, že další hovor od anonymního volajícího už nebude možný nebo to naznačuje situace, měla by osoba, která s volajícím hovoří tvrdit, že není kompetentní a pokusit se hovor spojit s „nadřízeným“ (v tomto případě bude hovor naveden na místo, kde je možné hovor nahrávat). Pokud se podaří tuto akci uskutečnit, musí volaný „nadřízený“ začít hovořit a klást otázky od nuly a předstírat, že nemá nejmenší tušení o čem jde. Je dobré, když pachatel cítí, že je brán vážně a že se vlastně všichni snaží, aby žádaná opatření byla co nejdříve zahájena. Po ukončení hovoru se musí zapsat čas volání. Pokud není možné hovor nahrávat je nutné během rozhovoru nebo bezprostředně po

něm sepsat formulář „Chování při přijímání vyhrožování pumovým útokem“. Mělo by být tedy pokud možno zaznamenáno:

- a) datum/hodina, přesné znění vyhrožování, trvání hovoru
- b) Údaje o volajícím:
 - používaný jazyk
 - dialekt/přízvuk
 - pohlaví
 - odhad věku
 - způsob mluvení (pomalý, rychlý, normální, přeměněný, lámavý, sebejistý, nahlas, potichu, vysoký, hluboký, vzrušený, šelestící, ráčkující, zřetelný)
 - další zvláštnosti mluvení
 - zvuky z pozadí (jejich popis)
- b) ohlášení vyhrožování
 - policie (158)
 - kriminální policie
 - další
- c) údaje o volaném
 - Příjmení
 - Jméno
 - Adresa
 - Telefon⁵

Na základě posouzení možného ohrožení, podle časového údaje výbuchu a rezervy, se organizují a provádějí mimořádná bezpečnostní opatření:

- k úplnému nebo částečnému přerušení bankovního provozu
- k částečné nebo úplné evakuaci osob a důležitých materiálů a zařízení z objektu banky, popř. i objektů sousedních

⁵ BRABEC, F. a kolektiv – soukromé detektivní služby, 1. vydání, str. 56

- k režimování dotčeného prostoru z hlediska vstupu a odchodu osob
- k vytvoření podmínek pro odpovídající zásah policie a dokumentování událostí
- k postupné kontrole pracovišť a prostorů banky ve spolupráci s policií a určeného pracovníka banky

4.2.2 Vyklízení budovy

„Je-li vydáno rozhodnutí vyklidit budovu, je třeba postupovat předem připravených evakuačních plánů. Je tedy nutno dbát na tyto zásady:

- všechny osobní věci jako kabelky, aktovky, igelitové tašky, balíky vzít s sebou
- všechny skříně, zásuvky, psací stoly a další schránky, které jsou obvykle odemčené nezamykat. Všechny schránky obvykle zamčené, pokladny apod. zamknout
- každý se před odchodem podívá na své pracoviště, jestli se tam nenacházejí podezřelé předměty, které na toto místo nepatří. Nález podezřelého předmětu je třeba ihned nahlásit
- při opuštění místnosti vypnout všechna elektrická zařízení
- je-li to možné, otevřít všechna okna a dveře
- budovu opustit po určených záchranných trasách
- uživatelé budovy (tedy všichni pracovníci) se shromáždí na určeném místě, kde čekají na ukončení poplachu
- po ukončení poplachu se všichni co nejrychleji vrátí na své pracoviště

Jestliže byl nalezen podezřelý předmět, u kterého lze předpokládat, že se jedná o výbušnou nálož, musíme se chovat následovně:

- uzavřít okolí nálezu
- opustit místo nálezu a dodržovat minimálně následující bezpečnostní vzdálenosti:
 - a) při malých náložích v budově – opustit místnost a sousední místnosti a místnosti o podlaží níž a o podlaží výše

- b) při větších náložích v budově - opustit několik pater nebo celou budovu
- c) při malých náložích venku – okruh asi 60 metrů
- d) při větších náložích venku – okruh asi 200 metrů
- i malé množství trhaviny může být nebezpečné a při nevhodném zacházení může způsobit zranění nebo usmrcení lidí
- do vyklizeného objektu je možno vstoupit jen z důvodu záchrany lidských životů a nebo s policejním odborníkem na trhaviny. Jakákoli manipulace s podezřelým předmětem je zakázána (nesmí se zdvihat, přikrývat, pokládat do vody, rozvazovat, stříhat šňůry a provazy, měnit přírodní a umělé světelné podmínky na místě nálezu, používat rádiové vysílače a nesmí se kouřit)

Policejní expert na trhaviny, jehož úkolem je výbušninu zlikvidovat, potřebuje co nejvíce informací. Důležité jsou pro něj otázky:

- která pozorování vedla k podezření, že se jedná o výbušné zařízení (poznámka volajícího, tikání, neobvyklý tvar atd.)
- kde se nachází předmět (přesný název a popis místa – patro, číslo dveří)
- kdy byl předmět poprvé spatřen
- jak předmět přesně vypadá (velikost, tvar, barva)
- jestli bylo předmětem pohybováno (kterou osobou a kdy se tak stalo)
- jestli byly pozorovány podezřelé zvuky, vůně, vytékající kapalina
- jak rozsáhlá jsou evakuační opatření
- kde a v jaké vzdálenosti se nachází shromaždiště evakuovaných osob
- jestli je prohledání budovy ukončeno nebo jestli lze počítat s dalším nalezením podezřelých předmětů
- jaké potrubí se nachází v blízkosti místa nálezu
- jestli jsou v blízkosti budovy další zdroje nebezpečí, ze kterých mohou uniknout škodliviny
- kteří svědci pozorovali něco ve spojení s nálezem
- jestli viděl někdo člověka, který tento předmět odložil

- jestli je podezření na někoho ze zaměstnanců
- jestli mají cizí osoby přístup na místo nálezu⁶

4.2.3 Typy pachatelů výhružek bombou

Zaměstnanci poboček finančního ústavu se mohou setkat při hrozbě bombou s několika typy pachatelů, které lze rozdělit následovně:⁷

Účelový typ

Svým jednáním sleduje zcela konkrétní účel a předpokládá, že tímto jednáním se mu umožní:

- vyhnout se nepříjemné události (například kontrole na pracovišti)
- krýt jinou trestní činnost
- vytvořit prostředek k vydírání

Emocionální typ

Chce provokovat, udělat něco špatného, upozornit na sebe samého nebo se stát „slavným“ díky následné mediální kauze.

Psychologický typ

Tento typ člověka (většinou muž středního věku) si vybírá veřejné provozy, kde se vyskytuje mnoho lidí. Tato záležitost se pro něj stává radostí, potěšením a výhružka je výrazem jeho životní krize.

Psychopatologický typ

Jedná se o vztahovačného člověka, který je ukřivděný, přecitlivělý na to, jak s ním okolí zachází. Chce se pomstít, kde se nespravedlivé zacházení odehrálo.

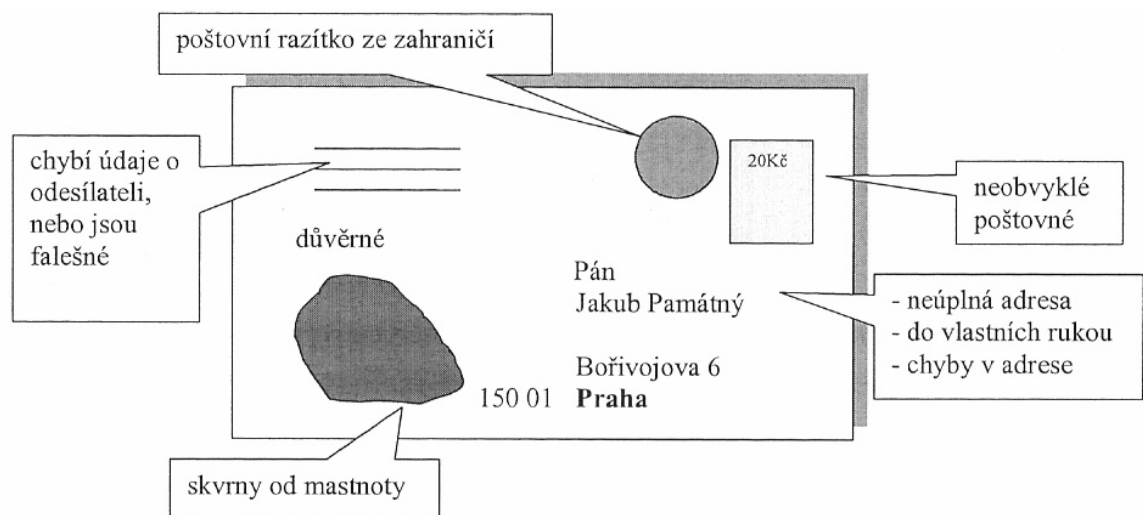
⁶ BRABEC, F. a kolektiv – Soukromé detektivní služby, 1. vydání, str. 59

⁷ PhDr. Ludmila Čírtková – Policejní akademie

- Fanatik – pro fanatika je příznačné opakování činu, přestane až když ho někdo zastaví. Tento typ pachatele nejen vyhrožuje bombou, ale může tuto výhružku i zrealizovat
- "Bombař" – má slabost na výhružky bombou, vybírá si objekty, kde je evakuace a následná prohlídka poměrně náročná

4.3 Bomby v dopisech

Tato zásilka se obvykle odlišuje od ostatních svými specifickými vlastnostmi, které znázorňují na obr. č.1. Zásilky doručené do pobočky finančního ústavu, které jsou neočekávané, s neobvyklou hmotností a obalem se musí ihned předat bezpečnostním složkám nebo soukromému detektivovi banky, ti zabezpečí předání zásilky specialistovi. V žádném případě se ji nesnaží sami zneškodnit. Obálka, která obsahuje bombu, má těžiště mimo střed a může obsahovat velké množství lepicí pásky. Podle hmatu můžeme zjistit kovové části nebo elastické materiály. Zásilka prodělala dlouhou cestu a je málo pravděpodobné, že by sama od sebe vybuchla ihned po doručení. Je tedy důležité zachovat klid, špatná manipulace může vyvolat předčasný výbuch. Pozor na zásilky, z kterých se sype prášek nebo jej obsahují, může jít o nastražení toxické a zdraví nebezpečné látky.

Obrázek 1 – ukázka dopisu s nebezpečným obsahem

4.4 Požár nebo technické havárie

Četnost požárů nebo technických havárií není příliš běžná, ale z hlediska ohrožujících situací je zde reálná možnost jejich vzniku, proto se jimi musíme zabývat a být na ně připraveni. Při havárii vody, plynu, elektrického proudu a dalších nebezpečí nebo provozních havárií je nutné postupovat podle zpracovaného Havarijního plánu, Požární poplachové směrnice a Evakuačního plánu pobočky. Je nutné informovat složky IZS⁸ a dispečink vodárenské, plynárenské nebo energetické služby. Tyto situace dále řeší bezpečnostní plán, popřípadě i instrukce pro výkon služby. Postupy v případech technických havárií jsou popsány v celé řadě studijních materiálů.⁹ S těmito haváriemi souvisí opět vyklízení budovy (viz. odstavec 4.2.2).

4.4.1 Taktické zásady protipožární ochrany

Protipožární ochranou chápeme všechna opatření vhodná okamžitě a účinně čelit hrozícímu či existujícímu nebezpečí požáru. Okamžitá opatření, která musí zahájit pracovník bezpečnostní služby, jsou: nahlásit – zachránit – likvidovat. Soukromý detektiv se ve spolupráci s hasičským záchranným sborem či policií snaží prošetřit, zda byl požár založen úmyslně nebo zda se jednalo o havárii.

Vypuknutí požáru (i nepatrného) se musí ihned nahlásit ústředně podnikové ochrany (tedy pobočky finančního ústavu) nebo ústředně hlášení požárů a to s přesnými údaji:

- a) místa požáru (patro, oddělení)

⁸ Integrovaný záchranný systém (IZS), popsáný v zákoně 239/2000 Sb. Jeho základními složkami jsou Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) a jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí okresu jednotkami požární ochrany, Zdravotnická záchranná služba a Policie České republiky. Ostatními složkami, které poskytují podporu IZS na vyžádání jsou vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil, ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory, ostatní záchranné sbory, orgány ochrany veřejného zdraví, havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby, zařízení civilní obrany, odborná zdravotnická zařízení a fakultní nemocnice, neziskové organizace a sdružení občanů, které lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

⁹ MARTÍNEK, B. – Ochrana člověka za mimořádných událostí, 2. vydání Praha, MV – generální ředitelství HZS ČR, 119 stran

- b) předmětu, druhu a rozsahu požáru

„Do příjezdu hasičského záchranného sboru se musí zajistit následující opatření:

- a) nejprve prozkoumat, jestli jsou lidé v nebezpečí (záchrana lidských životů má přednost)
- b) bojovat proti požáru všemi dostupnými prostředky a takticky správně (hasicími přístroji, nástěnnými hydranty)
- c) ohrožené osoby co nejdříve informovat o požáru a vyvést je z budovy
- d) při hrozícím nebezpečí (náhlé rozšiřování požáru, výbuchy) okamžitě opustit budovu, zavřít dveře a okna (to zabrání rychlému rozšiřování požáru)
- e) vypnout energické zdroje

Zásady spolupráce s hasiči a záchrannými sbory:

- b) přidělit úkoly při vyrozumění ústřednou
- c) udržovat volné příjezdy a vchody pro HZS
- d) přidělit průvodce, mít klíče v pohotovosti
- e) připravit vydání požárních řádů
- f) při příjezdu HZS stručně a věcně informovat vedoucího výjezdové skupiny především o:
 - místo požáru
 - rozsah požáru
 - rozdělení a konstrukce budovy (vchody, schodiště)
 - sklady nebezpečných látek (plyny)
 - informace o ohrožených osobách
 - hasicí zařízení na místě

Je nutno se řídit pokyny vedoucího HZS.

Opatření k zabezpečení místa nasazení:

- d) zabránit nepovolaným osobám vstupu na místo nasazení
- e) zabezpečit dopravu

Při evakuacích:

- nechat zabezpečit důležité doklady
- nechat vypnout technická zařízení

Aby bylo možno vyšetřit příčinu požáru, nesmí se na místě škod nic změnit, dokud vyšetřování nebude ukončeno. Proto se musí:

- zabezpečit místo požáru
- zabránit nepovolaným osobám ke vstupu
- zabezpečit stopy

Jedním z úkolů pracovníků bezpečnostních služeb je i požární prevence. Největší počet požárů vzniká v pracovní době, tyto požáry bývají obvykle včas zpozorovány a uhašeny. Požáry vzniklé v mimopracovní době jsou sice méně časté, ale způsobené škody jsou až 4 krát větší. V rámci spolupráce podnikové ochrany při ochraně před požáry je předpokladem znalost:

- a) řádů požární ochrany i plánů nasazení, poplachu, evakuace a záchrany
- b) zacházení s existujícím požárním návěstním zařízením
- c) postupů varování a hlášení
- d) míst a možností nasazení existujících hasicích zařízení (nepohyblivých i přenosných), jako zásobování hasicí vodou, hydranty, ruční hasicí přístroje
- e) nebezpečných míst budovy, například přívod plynu
- f) významů bezpečnostních cedulí hasicích zařízení a potrubí podle vedených látek

K omezení nebezpečí požáru se provádí v rámci hlídek podnikové ochrany kontroly ohledně nejčastějších příčin požárů. Zjištěné nedostatky se musí odstranit nebo nahlásit správě budovy a ta zajistí odstranění závady.¹⁰

¹⁰ BRABEC, F. a kolektiv – Soukromé detektivní služby, 1. vydání, str. 55

4.5 Vyhrožování a vydírání

Vyhrožováno může být jak pracovníkům banky, tak i jejich rodinným příslušníkům. Nejčastěji je ale vyhrožováno členům vrcholového vedení banky. Motivem je především msta nebo snaha o majetkový prospěch. V zásadě platí, že se podmínkám těchto pachatelů nevyhovuje. Může to totiž vést k dalším pokusům o vyhrožování nebo vydírání.

Vždy je třeba dodržovat následující zásady:

- případy vyhrožování a vydírání je nutno brát vždy vážně, ale s klidem a rozvahou (pachatel pro jejich naplnění potřebuje zpravidla čas)
- uchovat důkazní prostředky
- všímat si pozorně svého okolí
- okamžitě informovat příslušného ředitele, bezpečnostního manažera či soukromého detektiva banky
- akceptovat doporučení a požadavky Policie ČR

4.6 Nevhodné chování a výtržnictví

Ani banka se nevyhne osobám s nevhodným chováním (zejména v opilosti) nebo rovnou výtržníkům. Osoby vstupující do objektu mohou vyvolat výtržnictví nebo se nevhodně chovají, tyto osoby sleduje pracovník ostrahy a sleduje ji z dobře viditelného místa. Pokud některá osoba porušuje normu slušného chování, je vyzvána k odchodu. Pokud tak neučiní, je přivolána Policie ČR. Vůči těmto podezřelým osobám vystupuje pracovník ostrahy s rozvahou a slušností, ale i určitou rázností. Nikdy se nesmí nechat vyprovokovat. U sporu mezi klientem a zaměstnancem pobočky finančního ústavu nesmí zasáhnout, ale vystupuje jako svědek. V případě, že se zde ostraha vůbec nenachází je třeba přivolat policii nebo bezpečnostní službu.

4.7 Podvodné machinace

V souladu s pobočkami finančních ústavů se podvodné machinace týkají především bankomatů. Pachatelé vymýšlejí stále nové způsoby, jak z bankomatu dostat nelegálně bankovky. Soukromý detektiv této pobočky se snaží mít dozor na bankomaty a typovat podezřelé jedince (například za pomoci kamerového systému nebo jiným způsobem). Pokud pracovník ostrahy nebo jiný zaměstnanec pobočky zjistí podezřelou manipulaci s bankomatem, informuje o této probíhající události soukromého detektiva a ten prověří situaci.

5 REŽIMOVÁ OPATŘENÍ

5.1 Režim objektu banky

Soukromý detektiv pobočky finančního ústavu musí přesně znát celou budovu banky včetně jejího okolí. Režim objektu banky a jednotlivé zóny pomáhá rozčlenit zaměstnance a návštěvníky budovy, kam mají svůj oprávněný přístup a co mají povoleno v těchto prostorech vykonávat.

Pracovníci banky se zdržují v místě svého pracoviště, resp. v místě výkonu jejich pracovní činnosti tam, kde jim to uložil jejich nadřízený. Musí dbát na to, aby mechanické zábrany, oddělující jednotlivé zóny, byly vždy uzavřeny. Na pracovních stolech mohou zaměstnanci nechávat pouze nezbytné dokumenty a pracovní pomůcky. Materiály důvěrného charakteru nebo materiály, u kterých lze zneužití předpokládat, nesmí volně ponechávat odložené v pracovní době i mimo ni (například razítka, předtištěný dokument, interní materiály).

Celý objekt banky není možné zabezpečit stejně – je dělen na bezpečnostní zóny, se stanovením stupně zabezpečení¹¹. Každá osoba vstupující do banky má určitá oprávnění a omezení z hlediska přístupu do různých prostor. Pracovník banky musí zamezit úniku informací (skutečnosti obsahující bankovní tajemství) při jednání s ostatními pracovníky banky nebo klienty.

Vzhledem k charakteru a poslání peněžního ústavu, formě a náplni jeho činnosti proto nelze tolerovat jevy, které mohou výrazně negativně působit na pracovníky i na návštěvníky banky, mohou ohrožovat výkon činností při poskytování bankovních služeb, odrazovat klienty od jejich využívání nebo negativně poškodit dobrou pověst banky. Bránit takovým jevům je povinností každého pracovníka banky, tedy i soukromého detektiva. Tato povinnost je zdůrazněna u pracovníků fyzické ostrahy při výkonu služby ve veřejně

¹¹ výchozím podkladem pro návrh zón byl předpokládaný scénář provozu budovy. Rozdělení na zóny má zásadní význam pro celou řadu navazujících činností, mimo jiné slouží jako podklad pro projektanty bezpečnostních systémů, stavební projektanty, tvůrce organizačních dokumentů a další. Význam jednotlivých zón je uveden v tabulce č.1

přístupných prostorách bank a tvoří převážnou část jejich pracovní náplně. Pracovníci fyzické ostrahy při této činnosti využívají v nejšířší míře jako formy komunikace informace, poučení, doporučení, vysvětlení, upozornění a výzvy (ostatní formy, jako například vyvedení osoby, zamezení vstupu a odchodu, pohrůzka přivoláním policie, zadržení osoby přistižené při spáchání trestného činu apod., jsou používány pouze v krajním případě s maximálním respektováním ochrany občanských práv a svobod, včetně zásady přiměřenosti). Důraznější formy jsou na místě v případě mimořádných událostí, kdy lze vycházet zejména ze zákonných ustanovení o krajní nouzi, nutné obraně a obecném ohrožení.

5.2 Rozdělení zón banky

Číslo	Název zóny	Pracoviště, prostor
1	vnější zóna	Okolí objektu, prostory před vjezdy do dotačních boxů, před objektem, parkoviště, příjezdové komunikace apod.
2	zóna zákazníků	Haly, dvorany a vymezené úseky administrativní části běžně přístupné zákazníkům
3	zóna kontrolovaného přístupu zákazníků	Dotační box, bezpečnostní schránky pro klienty, místnost přejímky hotovostí a velkých výplat
4	všeobecná zóna pro zaměstnance	Administrativní části s volným přístupem pro zaměstnance, přístup pro ostatní je řešen režimovým opatřením
5	interní zóna	Technologická zařízení, archívy, dílny, sklady
6	interní chráněná zóna	Komorový trezor a předtrezoří, počítařny, datové ústředny, bezpeč. technické pracoviště

Tabulka 1 – rozdělení zón banky

5.3 Možnosti vstupu jednotlivých osob

	vnější	zóna zá-	zóna kont.	všeobecná	interní	interní

	zóna	kazníků	Přístupu zákazníků	zóna pro zaměstnance	zóna	chráněná zóna
zákazník	X	X	X			
zaměstnanec	X	X	X	X		
určená osoba	X	X	X	X	X	X
bezpečnostní pracovník	X	X	X	X	X	
ředitel	X	X	X	X	X	X

Tabulka 2 – oprávnění vstupů jednotlivých osob do jednotlivých zón

Pokud zaměstnanec není uvedený na seznamu oprávněných osob, musí o vstup do interních zón žádat příslušného vedoucího pracovníka. Návštěvníkům je zde povolen vstup pouze ve výjimečných situacích a jen na nezbytně nutnou dobu.

5.4 Zaměstnanec banky jako součást systému fyzické bezpečnosti

Při správném dodržování předpisů a interních směrnic může zaměstnanec banky výrazně snížit riziko loupežného přepadení. Nesmíme zapomínat na to, že zaměstnanec se v krizových situacích může zachovat zcela jinak jak předpokládáme, proto je v těchto situacích spolehlivějším prvkem technika (viz kapitola 8). Všechny směrnice mají dva společné body. Zprvce ochránit všechny lidské životy a zdraví, až druhý bod je minimalizovat možné škody.

Krizová situace je pro zaměstnance vždy náhlá a nečekaná. Ani kvalitní psychologická příprava nedokáže zaručit, že se zaměstnanec zachová vždy tak, jak má. Obvykle se v krizových situacích chová člověk úplně jinak, jak sám očekává. Chování pracovníků při přepadení musí být co nejvíce klidné a vyrovnané. Nejprve je nutné překonat počáteční leknutí. Opět platí zásada minimalizace škod. Zaměstnanec musí mít na paměti, že si pachatel přišel pro peníze a ne pro životy.

6 FYZICKÁ OSTRAHA

Fyzická ostraha je jednou z nejstarších forem ochrany objektů, která je ve značné míře stále využívaná a nepostradatelná. Dnešní technický vývoj směřuje k systémům ochrany jako je EZS, EPS, CCTV apod., ale fyzická ostraha má i přes tento moderní směr stále své opodstatnění. Zřejmě nejvýznamnější skutečností je to, že fyzická ostraha jako jediná může v ohrožení okamžitě přímo zasáhnout, odvrátit hrozící nebezpečí a aktivně se podílet na odvrácení hrozícího nebezpečí, které souvisí s ochranou zdraví, lidských životů a majetku. Tato ochrana má taky psychologický význam a jejím úkolem je pachatele odradit od páčání trestné činnosti (přítomnost bezpečnostního pracovníka má demonstrovat existenci fyzické ostrahy, o jejímž rozsahu, výzbroji apod. nemá pachatel informace).

Fyzická ostraha bývá často provozována v součinnosti s technickými prostředky ochrany (zejména EZS a CCTV) a pro jejich činnost do značné míry nepostradatelná. V této kombinaci (lidský faktor plus moderní technika) se úspěšnost celkového systému ochrany pobočky finančního ústavu zvyšuje.

Jedná se o důležitou část systému ochrany banky. Pracovníci jsou uniformováni (tedy jsou označeni a viditelní jako bezpečnostní pracovníci). Fyzická ostraha poboček finančních ústavů plní následující úkoly a povinnosti.

6.1 Kontrola vstupu

Cílem kontroly vstupu je zajistit režim vstupu do interních zón a zabránit vstupu nepovolaných osob, v závislosti na charakteru objektu také zabránění vjezdu automobilů bez příslušného oprávnění. Systém kontroly vstupu také zamezuje vnášení a vynášení nedovolených předmětů. Podstatnou částí je i vedení evidence vstupujících osob, pro případné dohledání vzniklých nesrovnalostí.

6.2 Obsluha bezpečnostních technologií

Pracovník fyzické ostrahy provádí obsluhu technického zařízení (EZS, EPS a CCTV) a prostřednictvím těchto zařízení monitoruje chráněný objekt. Toto pracoviště zpravidla plní funkci ohlašovny požárů nebo jiných havárií. Nařízení banky přesně specifi-

kují oprávnění vstupů na toto pracoviště (tzv. bezpečnostní velín). Oprávnění vstupů viz tabulka č.2 odstavec 5.3

6.3 Strážní služba

Pracovník fyzické ostrahy sleduje chráněný objekt, stejně tak i okolí budovy včetně příjezdových komunikací. Při této formě je v podmínkách bank zajišťována především vnitřní ochrana objektu. Strážní služba může být uskutečňována na pevných nebo pochůzkových strážních stanovištích (tzv. hlídková služba).

Pracovník strážní služby může zabránit vstupu nebo vykázat osoby, které:

- jsou zjevně podnapilé nebo se chovají agresivně, provokativně nebo nadměrně hlučně
- mají v úmyslu zneužívat prostory finančního ústavu ke komerčním, náboženským nebo politickým aktivitám
- mají silně znečištěný nebo zapáchající oděv
- mají u sebe silně znečišťující nebo zapáchající předmět nebo předměty ohrožující mravnost
- vstupují do objektu se zvířaty (s výjimkou psa doprovázejícího nevidomou osobu)
- vstupují do prostoru objektu s viditelně nesenou střelnou zbraní (s výjimkou pracovníků ozbrojených složek státní správy nebo pracovníků SBS v určených konkrétních případech)
- při pobytu v prostorách banky nevyužívají bankovní služby
- zjevně nehodlají respektovat jiná omezující ustanovení (platí zde zákaz kouření, fotografování apod.)

6.4 Formy fyzické ostrahy

Ochranu fyzickým činitelem můžeme členit z hlediska času, rozsahu, způsobu, výstroje a výzbroje.¹²

časové působnosti	rozsahu výkonu	způsobu zajištění	výstroje a výzbroje
nepřetržitá	propustková	vlastní zaměstnanci	ozbrojená
vázaná na prac. dobu	obvodová	najímaná - smluvní	neozbrojená
nárazová	aktivní víceúčelová	kombinovaná	skrytá
beat patrol	doprovodná		veřejná
	zásahová		

Tabulka 3 – Rozdělení forem fyzické ostrahy

6.4.1 Z hlediska časové působnosti

Nepřetržitá

Nepřetržitá fyzická ostraha je vykonávána 24 hodin denně včetně dnů pracovního klidu, svátků nebo pracovního volna. Jedná se především o výkon služby na bezpečnostních velínech. Mnoho poboček finančních ústavů od této formy upustila. Důsledkem toho je nasazení stále modernější a spolehlivější techniky.

Vázaná na pracovní dobu

Fyzická ostraha vykonává svou práci jen v pracovní době banky. Mimo pracovní dobu se zajišťuje ochrana objektu pomocí technických prostředků (EZS, MZS, CCTV apod.), signál je zde vyveden na pult centralizované ochrany Policie ČR nebo soukromé bezpečnostní služby.

¹² BRABEC, F. a kolektiv – Hlídací služby, 1. vydání Praha, Eurounion 1995

Nárazová

Je uskutečňována pouze v mimořádných případech dle potřeb pobočky. Jedná se například o převoz hodnot z banky, při rekonstrukci nebo období, kdy hrozí útok na tuto pobočku.

Beat patrol (revírní služba)

Pracovník fyzické ostrahy během jedné pracovní doby vykonává svou službu na více pobočkách banky a to v potřebných a náročných časech pro určitou pobočku (například převzetí větší hotovosti, převoz cenin apod.). Vychází se především z úspory nákladů (nejlepší poměr ceny a výkonu).

Nynější trendy spíše ukazují na pasivní bezpečnost. Pracovní fyzické ostrahy ovlivní průběh přepadení mnohem méně, než by se možná očekávalo. Velký důraz je proto kladen na prevenci. Většinu možných pachatelů odradí více velké prosvětlené haly, do kterých je vidět z ulice, než neprůstředné skla a zdi. Dále se trezory umísťují až na konec objektu (tedy až na místa, kde se musí projít co nejdelší trasou), aby pachatel byl monitorován co největším počtem zaměstnanců a kamerovým systémem.

6.4.2 Z hlediska rozsahu a účelu

Propustková

Jedná se o kontrolu vstupu osob do objektu a zároveň podává informace návštěvníkům. Pracovník fyzické ostrahy je v tomto případě na pevném pracovišti.

Obvodová

Hlavním cílem obvodové ochrany je zpoždění narušitele tak, aby byl co nejlépe detekován a zadržen bezpečnostním pracovníkem. Důležité je nejen to, za jakou dobu se dostane do objektu, ale také, jak dlouho mu bude trvat útek. Tato ochrana je vykonávána pomocí pochůzek po celém nebo v určité části objektu a realizují se v určitých nebo náhodných intervalech

Doprovodná

Používá se při přepravě větších hotovostí nebo cenností.

Aktivní víceúčelová

Jedná se o spojení fyzické ostrahy a veškeré zabezpečovací techniky (EZS, EPS, CCTV). Bezpečnostní pracovníci spolupracují s touto technikou prostřednictvím pultu centralizované ochrany. Výhodou jsou skvělé výsledky. Nevýhodou bývají větší pořizovací náklady, které se však kompenzují díky úspoře za další zaměstnance ostrahy.

Zásahová

Zásahová skupina zahajuje svou činnost po aktivaci systému ve stavu poplach.

6.4.3 Dle způsobu zajištění

Vlastní zaměstnanci

K fyzické ostraze se využívá vlastních zaměstnanců. Příslušné orgány banky upravují jejich kompetence. Výhodou je, že se zaměstnanec lépe vyzná v prostředí banky a zaměstnavatel (tedy banka) může lépe korigovat jeho činnost. Nevýhodou je zde nutná administrace vyplývající z pracovněprávního vztahu k bance, náklady na organizaci a řízení, odbornou přípravu, výstroj a výzbroj.

Najímaná – smluvní

Na pozici fyzické ostrahy jsou zde najímáni pracovníci soukromé bezpečnostní služby. Výhodou je, že v případě problémů nedochází k poškození jména banky a v případě neplnění povinností ze strany zaměstnance ostrahy lze dosáhnout prakticky okamžitou nápravu.

Kombinovaná

Tento způsob je často aplikován v případě, kdy pobočka finančního ústavu nechce umožnit vstup cizím osobám do chráněných prostor. Pracovník SBS je využíván k ostraze bankovních hal a vlastní zaměstnanec k obsluze technologických zařízení nebo recepcí.

6.4.4 Fyzická ostraha dle výstroje a výzbroje

K výkonu služby pracovník využívá různé vyzbrojení a zbraně. Vyzbrojením rozumíme společenský oblek, který nese nápadné znaky uniformy. V některých případech k výkonu služby může být použito věcných bezpečnostních prostředků, popř. zbraní. Jejich

nošení se řídí podle následujících přesných zásad. Tyto zásady upravují vstup osob se zbraní v obecném významu ve smyslu pojetí trestního zákona, tj. nejde pouze o střelné zbraně definované zákonem o střelných zbraních č. 119/2002 SB. V zóně návštěvníků je zakázáno viditelné nošení zbraně (netýká se příslušníků ozbrojeného sboru, ozbrojené služby nebo ozbrojené složky celní správy – viz zákon o střelných zbraních a střelivu § 5, odst. g/).

Pokud si klienti na základě výjimky udělené PČR zabezpečují ozbrojenou ochranu hotovostí s viditelně nošenou zbraní při jejich přepravě za pomoci pronajaté CBS, musí využít: a/ dotační box (pokladnu velkých výplat banky). V tomto případě je mohou jejich ozbrojené doprovody s viditelně nošenou zbraní následovat na místo přejímky hotovosti (cenností); nebo b/ služeb pokladen v bankovní hale (diskrétní pokladna). V tomto případě musí jejich ozbrojený doprovod s viditelně nošenou zbraní zůstat v zóně č.1 (viz kapitola 5 – rozdělení zón banky). Tyto zásady musí být zakomponovány v návštěvním řádu.

Ozbrojená

Pracovníci při výkonu služby využívají zbraně, které mohou použít pouze v rámci zákona (§ 13 trestního zákona). Tento typ ochrany je na ústupu, je totiž neefektivní a někdy navíc i nebezpečný (I nejlépe školený pracovník jedná v nebezpečných situacích nepředvídaně. Je tak nebezpečný jak pro sebe tak i pro účastníky přepadení.). Ozbrojený pracovník bývá jako první terčem útoku.

Neozbrojená

V tomto případě bezpečnostní pracovník nedisponuje žádnou zbraní ani věcným bezpečnostním prostředkem.

Veřejná

Bezpečnostní pracovník je oblečen v uniformě a má zřetelné označení bezpečnostního pracovníka. Zpravidla stojí na dobře viditelném místě. Jedná se především o psychologický efekt, takovýto pracovník obvykle budí respekt na pracovišti

Skrytá (detektivní)

Viz následující kapitola č.7

7 DETEKTIVNÍ OCHRANA POBOČKY FINANČNÍHO ÚSTAVU

Soukromým detektivem poboček finančních ústavů rozumíme detektiva pobočky bank, poštovní spořitelny nebo jiných finančních ústavů. Takový bezpečnostní pracovník pracuje „na pozadí“ (tedy skrytě) a nemá uniformu jako pracovník fyzické ostrahy. Skrytě pozoruje dění v bance a v případě nutnosti zasahuje nebo přivolá pomoc. Výhodou je, že tento pracovník může v případě problému na pracovišti okamžitě zasáhnout nebo dokonce předejít incidentu.

Při své činnosti využívá forem, metod a prostředků i dalších poznatků kriminalistické teorie a praxe. Činnost zajišťuje zejména:

- a) dozorem a dohledem
- b) pozorováním
 - otevřeným
 - skrytým
- c) fotodokumentací, videodokumentací a audiodokumentací (záznamy)
- d) vytěžováním osob apod.

7.1 Povinnosti soukromého detektiva

Je povinen znát, uplatňovat a dodržovat:

- ustanovení § 13 a § 14 tr. zák. (nutná obrana a krajní nouze)
- ustanovení § 76 odst. 2 tr. ř. (zadržení podezřelé osoby)
- Statut či řád výkonu služby soukromé detektivní služby
- Směrnice pro výkon služby konkrétního objektu, v němž je ochrana prováděna
- Požární řád objektu
- Hygienické zásady, předpisy a normy objektu
- Zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci
- Interní právní i technické normy klienta, je-li to zakotveno ve smlouvě
- Obecně závazné předpisy a normy protipožární ochrany

Soukromý detektiv pobočky finančního ústavu plní následující kroky:

- a) typuje a provádí opatření k zadržení osob, které se v objektu dopouštějí krádeží
- b) provádí dozor a dohled nad činností personálu, aby nedocházelo k rozkrádání majetku pobočky či okrádání ostatního personálu
- c) provádí ochranu personálu před napadením, loupeží a dalšími útoky proti personálu
- d) dohlíží, aby návštěvníci pobočky nevstupovali do prostor sloužící personálu a do míst přístupné výhradně zaměstnanci
- e) provádí typování kapesních zlodějů a provádí opatření k ochraně zákazníků a návštěvníků a opatření k zadržení těchto kapesních zlodějů při činu
- f) plní další úkoly dle požadavků vedení pobočky finančního ústavu

V průběhu služby je mu zakázáno:

- požívat alkoholické nápoje (platí i před nástupem do služby, odpovědnost ve smyslu § 201a – opilství) nebo léky a farmaka s psychotonními účinky (jsou-li mu předepsány lékařem, je povinen neprodleně informovat vedení)
- v průběhu služby nesmí spát
- vykonávat činnosti nesouvisící s výkonem služby (veškerou činnost, která by ho odváděla od plnění jeho povinností)
- opouštět chráněný objekt či prostor před vystřídáním služeb, je povinen nastoupit do služby řádně odpočatý a v dobrém fyzickém a psychickém stavu

Při své činnosti je povinen zachovávat naprostou diskrétnost a mlčenlivost před nepovolanými osobami o skutečnostech, o nichž se dozví v souvislosti s výkonem služby. Informace mohou být poskytovány pouze vedení soukromé detektivní agentury (výkonnému řediteli a majiteli agentury), popř. určeným zaměstnancům jako je například bezpečnostní manager pobočky finančního ústavu. Soukromý detektiv má za své činnosti hmotnou odpovědnost i odpovědnost správní a trestní.

O svých šetřeních a shromažďování informací a důkazů zpracovává služební záznam s uvedením návrhů na další opatření. Na závěr činnosti zpracuje podrobnou týdenní či měsíční zprávu, v níž provede analýzu získaných informací a důkazů a zpracuje návrh

opatření. Soukromý detektiv plní další úkoly podle pokynů vedení agentury, výkonného ředitele nebo bezpečnostního manažera pobočky finančního ústavu.

7.2 Použití obranných prostředků a střelné zbraně soukromým detektivem

V této kapitole se zaměřím na možnosti použití obranných prostředků soukromého detektiva při výkonu služby ve finančních ústavech. Soukromý detektiv v souladu s požadavky § 13 trestního zákona (nutná obrana) a § 14 trestního zákona (krajní nouze) je oprávněn použít obranných prostředků včetně střelné zbraně.

Ustanovení § 13 tr. zák. (nutná obrana)

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajících útok na zájem chráněný tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku“.

Pro použití obranných prostředků soukromým detektivem je nezbytné, aby byly naplněny všechny požadované znaky nutné obrany:

- musí se jednat o zájem chráněný trestním zákonem
- musí jít o útok skutečný, nikoliv domnělý
- musí jít o útok bezprostředně hrozící nebo trvajících
- nesmí jít o obranu zjevně nepřiměřenou povaze a nebezpečnosti útoku

O nutnou obranu se nejedná, pokud už útok fakticky skončil, nebo kde soukromý detektiv reaguje na útok takovým způsobem, kdy útok už ve skutečnosti oplácí a nikoliv odvrací. U nutné obrany se nevyžaduje úplné úměrnosti mezi obráncem a útočníkem. Přiměřenost obrany se posuzuje se zřetelem na všechny okolnosti případu. Úplnou úměrností je míněno obranu stejnou silou, jakou na obránce útočí narušitel. Obránce tedy musí využít větší síly k obraně, aby nad útočníkem zvítězil. Nesmí ale využít zcela zjevně nepřiměřené obrany vůči útoku. Například když se soukromý detektiv brání střelnou zbraní a vystřelením z této zbraně před slovním či fyzickým napadáním bez obranných prostředků. Této zbraně může využít až tehdy, pokud je v bezprostředním ohrožení života. O nutnou obranu jde i tehdy, pokud pracovník (v našem případě soukromý detektiv) odvrací útok směřující proti jiné osobě.

Ustanovení § 14 tr. zák. (krajní nouze)

„Čin jinak trestný, kterým někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému tímto zákonem, není trestným činem. Nejde o krajní nouzi, jestliže bylo možno toto nebezpečí za daných okolností odvrátit jinak nebo způsobený následek je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil“.

Tohle ustanovení připadá v úvahu u soukromého detektiva pobočky finančního ústavu, pokud se jedná o odvrácení nebezpečí před živelní pohromou, požárech, povodních atd.

Opět musí být naplněny znaky krajní nouze:

- musí se jednat o zájem chráněný tímto zákonem
- nebezpečí nelze odvrátit jinak
- přiměřenost způsobu odvrácení hrozícího nebezpečí, nesmí nastat stejně závažný nebo závažnější následek
- musí jít o odvrácení nebezpečí včas, tj. ještě před porušením zájmu chráněného trestním zákonem, kterému nebezpečí hrozilo.

7.2.1 Obranné prostředky

- hmaty, chvaty, údery sebeobrany
- slzotvorné prostředky
- distanční tyč (obušek, tonfa)
- elektrické šokové prostředky
- pouta
- úder střelnou zbraní, varovný výstřel nebo hrozby střelnou zbraní (jen v nezbytném případě naplnění účelu nutné obrany v souladu s § 13 tr. zák.)

„Obranné prostředky je soukromý detektiv oprávněn použít k ochraně bezpečnosti jiné osoby nebo své vlastní nebo majetku, zabránění výtržnosti nebo jinému jednání, jímž je vážně narušen veřejný pořádek pobočky finančního ústavu.“

Před použitím obranných prostředků je soukromý detektiv povinen, pokud to okolnosti případu dovolí, vyzvat osobu proti které zakročuje, aby zanechala protiprávního jednání s výstrahou, že bude použito obranných prostředků. O tom, který z obranných prostředků použije, rozhoduje podle konkrétní situace. Musí však použít takových obranných prostředků, které jsou nezbytně nutné k odvrácení útoku. Soukromý detektiv je povinen dbát, aby použitím obranných prostředků nezpůsobil pachateli zbytečnou újmu, aby tedy nejednal zcela zjevně nepřiměřeně povaze a nebezpečnosti útoku. Při zákroku proti útočníkovi nesmí použít slzného prostředku, obušku a úderu stělnou zbraní proti těhotné ženě, osobě vysokého věku, osobě se zjevnou tělesnou vadou nebo nemocí a dítěti (mimo případy, kdy to povaha útoku vedeného touto osobou proti chráněnému zájmu nebo mimořádnost situace nezbytně vyžaduje k odvrácení útoku).

O použití obranného prostředku je povinen sepsat úřední záznam a ten předat soukromé detektivní agentuře k předání orgánům Policie ČR. „¹³

7.2.2 Použití střelné zbraně

Pokud to okolnosti dovolují, je povinen soukromý detektiv použít mírnějších prostředků než střelnou zbraň. V druhém případě je oprávněn při naplnění požadavků ustanovení § 13 a § 14 trestního zákona střelnou zbraň použít.

„Soukromý detektiv je při použití střelné zbraně povinen:

- dbát nutné opatrnosti, zejména aby nebyl ohrožen život či zdraví jiných osob a co nejvíce šetřil život osoby, proti které zbraň hodlá použít
- poskytnout zraněné osobě, jakmile to okolnosti případu dovolí, první pomoc, popřípadě zajistit lékařské ošetření

(§ 207 trestního zákona – neposkytnutí první pomoci

Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok.)

¹³ BRABEC, F. a kolektiv – Soukromé detektivní služby, 1. vydání Praha, Eurounion, str. 24

- bezodkladně oznámit každé použití střelné zbraně místně příslušnému ředitelství Policie ČR, vedení firmy a jimi pověřeným osobám
- do příchodu policie zajistit podklady pro vyřešení věci, ponechat věci v nezměněném stavu, vhodným způsobem zajistit stopy před znehodnocením a zajistit svědky.¹⁴

Při jakémkoliv zákroku (použití obranných opatření apod.) je povinen:

- zjistit a ztotožnit svědky zákroku
- zpracovat úřední záznam o důvodech a průběhu zákroku a předat jej vedení soukromé detektivní agentury, která předá jeho kopii záznamu příslušnému orgánu Policie ČR
- došlo-li při zákroku ke zranění osoby, poskytnout, jakmile to okolnosti případu dovolí, první pomoc a následně lékařskou pomoc
- vyžadují-li to okolnosti, případu zejména s ohledem na budoucí šetření a další opatření orgánů Policie ČR, je povinen provést zajištění místa činu proti znehodnocení kriminalistických stop

Neplnění povinností je nutno posuzovat jako porušení pracovních povinností podle zákoníku práce.

7.3 Součinnost a spolupráce

„Součinností rozumíme stanovení nebo zavedení a realizaci aktivních vztahů (vazeb) mezi lidmi či organizacemi (subsystémy) podle určitých pravidel (norem, zákonů), která jsou závazná a podmiňují celkový efekt částí a celků. U součinnosti výrazně působí prvek řízení (ve všech jeho částech), tedy formální charakter vazeb. Na druhé straně můžeme součinnost chápat jako proces uvnitř systému i mezi systémy. Součinnost je tedy vztah dvoustranný, ale může být i mnohostranný. Je třeba stanovit pravidla součinnosti závazné pro všechny účastníky (mohou být obsahem řídicího dokumentu nebo smlouvy). Ovšem

¹⁴ BRABEC, F. a kolektiv – Soukromé detektivní služby, 1. vydání Praha, Eurounion, str. 26

některé součinnostní vazby mohou vyplynout z konkrétní situace (tedy bez dokumentu či smlouvy).

Vzhledem k tomu, že součinnost a spolupráce je oboustranná, je třeba se vždy přesvědčit o legalitě, popř. právní subjektivitě partnera a o možnostech a předpokladech partnera při uskutečňování těchto vazeb. Součinnost a spolupráce nesmí omezovat suverenitu jednotlivých subjektů, narušovat strategii, taktiku a cíle systému nebo znemožňovat komerční a zákonné zájmy součinnostních a spolupracujících stran.¹⁵

7.3.1 Součinnost a spolupráce s pořádkovou policií

Základním prvkem prevence zločinnosti a kriminality je nesporně pořádková policie. Pro detektivní služby je významná výměna informací (v mezích zákona) o hledaných osobách a věcech a to jak na základě dohody nebo podle konkrétní situace (na základě neformálních, meziosobních) vztahů mezi detektivy a příslušníky pořádkové policie.

7.3.2 Součinnost a spolupráce s kriminální policií či vyšetřovacími orgány

Součinnost a spolupráce s kriminální policií a jejími složkami se může realizovat především formou vzájemné výměny přípustných informací, zejména při identifikaci osob a věcí. Je zde nutno dbát na to, aby tyto informace nebyly zneužity neoprávněnou osobou.

V některých případech může být v rámci součinnosti a spolupráce provedena společná identifikace osob a věcí nebo soukromá detektivní služba může provést prvotní zajištění místa činu před příjezdem policie a před dalšími kriminalistickými úkony. Je třeba si uvědomit významnou úlohu pracovníků detektivních služeb jako svědků ve prospěch vyšetřovacích orgánů. Podle zákona je pracovník soukromé detektivní služby povinen poskytnout pravdivé informace. Soukromý detektiv si musí uvědomit, že pokud chce vykonávat toto povolání, musí respektovat i povinnost svědecké výpovědi.

¹⁵ BRABEC, F. a kolektiv – Soukromé detektivní služby, 1.vydání Praha, Eurounion, str. 92

Součinnost a spolupráce s dalšími orgány činnými v trestním řízení i působícími v oblasti soudních sporů

Spolupráce soukromého detektiva se také vztahuje i na státní zastupitelství a soudy, kde svědecká výpověď a předložení důkazních materiálů ze strany detektivních služeb může mít rozhodující význam. Při realizaci součinnostních vztahů s těmito subjekty je nutno dbát na informovanost nadřízených orgánů a jejich nezbytnou dokumentaci.

7.3.3 Součinnost a spolupráce s obecní (městskou) policií

S městskou policií bude uskutečňována spolupráce v oblasti výměny informací a to v rozsahu povinností svěřených této policii. Půjde o spolupráci mezi detektivní službou a městskou policií, o kterou detektivní služba oficiálně požádá, popřípadě bude uzavřena smlouva o získávání a výměně informací.

7.3.4 Součinnost a spolupráce mezi jednotlivými detektivními službami

Součinnost mezi jednotlivými agenturami je zpravidla dána podobností práce, ale také v zájmu nezbytných informačních vazeb a řešení společných zájmů. Tato součinnost může být uskutečňována v rámci profesních klubů, sdružení či komor na základě společně přijatých a závazných usnesení či pravidel, popřípadě na základě platné právní úpravy. Tyto dokumenty se mohou týkat také například pravidel soutěže, teritoriální působnosti, otázek marketingu nebo kontrolní činnosti.

Zvláštní situace vzniká, pokud v objektu (v našem případě pobočka finančního ústavu) existuje více soukromých bezpečnostních subjektů. Může se jednat například o hlídací službu u vstupu nebo jejich pater, k tomu může být připojena firma zabezpečující projektování, montáž a servis protipožární signalizace a elektronická zabezpečovací signalizace, které budou svedeny na polt centralizované ochrany další firmy, která prostřednictvím jiné firmy zajišťuje výjezdovou skupinu při vyhlášení poplachu. Je tedy samozřejmé, že soukromá detektivní služba objektu musí udržovat vztahy se všemi těmito subjekty.

Nelze vyloučit ani formu týmové práce, je tím namysli dvou nebo více detektivních agentur. Pokud je systém dostatečně široký, zvyšuje se efektivnost a lukrativnost soukromé detektivní činnosti. Tyto součinnosti jsou opět zpravidla smluvně vymezená na základě smlouvy či dokumentu.

7.3.5 Součinnost a spolupráce s protipožární ochranou, zdravotnickou a havarijní službou

Zpravidla jde jen o situační a jednorázovou a obvykle časově omezenou spolupráci v rámci realizace konkrétní zakázky (nebo konkrétní situace). Nelze však tyto spolupráce a součinnosti vyloučit, protože nám mohou poskytnout cenné informace týkající se konkrétního případu (situace).

7.3.6 Součinnost a spolupráce s advokáty, komerčními či podnikovými právníky

Součinnost a spolupráce s těmito subjekty je velice významnou oblastí součinnostních vztahů a vztahů spolupráce. Pro soukromého detektiva je významná spolupráce s právníky, kteří pracují pro pobočku finančního ústavu. Výměna informací o osobách a věcech, indiciích a důkazech je velmi důležitá pro splnění kvalitního úkolu. Proces získávání, předávání a využití informací by měl být doprovázen patřičnou dokumentací. Není pak rozdíl, zda soukromý detektiv nebo detektivní agentura pracuje ve prospěch zákazníka a jeho právníka, jsou-li na straně žalobců, odpůrců, popřípadě v trestních věcech v součinnosti s advokátem jako obhájcem na straně obhajoby nebo zmocněncem poškozených či zúčastněných osob.

7.4 Personální požadavky pro činnost soukromého detektiva

Soukromý detektiv při výkonu své práce vykonává spoustu úkolů (jednoduchých, složitějších i velmi složitých) a je okolnostmi nucen řešit mnoho různých situací (standardních i nestandardních). Tím je vystaven velké psychické zátěži a na personálním oddělení je, aby dokázalo vybrat nejlepšího uchazeče o tuto pozici.

Pro práci soukromého detektiva v pobočkách finančních ústavů musíme stanovit jeho personální požadavky. Jedná se především o kritéria odborná, morální, etická a psychologická. Soukromá detektivní činnost je realizována prostřednictvím forem soukromé detektivní činnosti. Soukromý detektiv poboček finančních ústavů musí splňovat následující personální požadavky a taky je nutné, aby tyto dané kritéria uměl co nejlépe splnit.

Soukromým detektivem může být jen osoba bezúhonná a spolehlivá (spolehlivost je posuzována podle zákona č. 451/91 Sb. lustrační zákon), osoba starší 21 let, občanem České republiky trvale žijící v ČR, osoba tělesně, zdravotně a odborně způsobilá. Dále soukromý detektiv musí být osoba způsobilá k právním úkonům a psychicky způsobilá pro výkon soukromé detektivní činnosti.

7.4.1 Odborná kritéria

Soukromý detektiv musí být znalý ve svém oboru, zejména v oblasti jednotlivých forem soukromé detektivní činnosti. Mezi tyto formy patří detektivní dohled, detektivní pátrání, detektivní prověrky, detektivní rozpracování a detektivní dokumentování. Dále, co spadá do odbornosti, musí soukromý detektiv znát právní řád v souladu s těmito formami. To znamená, že realizací forem soukromé detektivní činnosti nesmí docházet k porušování práv a oprávněných zájmů jiných osob (právnických či fyzických). Soukromá detektivní činnost nesmí mařit činnost policie. Tedy na místě trestného činu jsou soukromí detektivové povinni si počínat tak, aby žádným způsobem neztížili plnění úkolů orgánů činných v trestním řízení, zejména, aby nedošlo k poškození či znehodnocení kriminalistických stop na místě činu. Z hlediska personálních požadavků, musíme na pozici soukromého detektiva poboček finančního ústavu vybírat zaměstnance tak, aby dokázal všechny tyto odborné požadavky plnit a byl k tomu odborně způsobilý.

7.4.2 Morální a etická kritéria

Soukromý detektiv finančního ústavu si musí být vědom své morální odpovědnosti, která je dána jeho postavením a musí se stále snažit žít podle nejvyšších možných morálních kritérií profesionální práce soukromého detektiva. Měl by si umět poradit při výkonu svého povolání s těmito kritérii a měl by přijmout následující normy.

- základní pracovní povinnosti soukromého detektiva zahrnují službu pobočce finančního ústavu, ochranu životů a majetku, ochranu důstojnosti, udržování klidu a pořádku, rovnost a spravedlnost. Tyto činnosti provádí svými metodami, jako jsou detektivní dozor, dohled, typování podezřelých osob atd.

- svoji činnost musí vykonávat nestranně, se všemi občany jednat stejně, se zdvořilostí, porozuměním a úctou. Soukromý detektiv by se měl chovat takovým způsobem, který vzbuzuje důvěru a úctu k jeho funkci
- Cokoliv soukromý detektiv vidí, slyší, nebo pozná, co má důvěrný charakter, by měl držet v tajnosti, pokud to výkon služby nebo zákonné opatření nebude vyžadovat jinak.
- Činnost soukromého detektiva nespočívá v jeho fyzické síle, ale v jeho logickém myšlení
- Soukromý detektiv nesmí podlehnout úplatkářství a angažovat se v korupci, ani nesmí tyto protizákonné činy tolerovat u jiných zaměstnanců
- Soukromý detektiv nese odpovědnost za svou vlastní úroveň profesionálního výkonu
- Měl by se chovat tak, aby nepoškodil dobré jméno pobočky finančního ústavu ani jméno vlastní

7.4.3 Psychologická kritéria

Psychologie provází soukromého detektiva neustále. Personální oddělení pobočky finančního ústavu nebo agentura, která zajišťuje pracovní sílu v této pobočce se musí při výběru pracovníka na pozici soukromého detektiva opírat o kvalifikované zhodnocení osobnosti uchazeče o tuto činnost. Pro výběr a posouzení tohoto uchazeče jsou významným pomocníkem pro tuto práci psychologické testy a další metody psychologického vyšetření. Tím se této oblasti i úzce dotýká i psychologie klinická.

Detektiva nepřetržitě přivádí do stavů zvýšeného psychického napětí spoustu situací, jako například nárazovost pracovních úkolů, výskyt problémových jedinců, vysoká míra odpovědnosti, nemožnost dodržet vždy rytmus činnosti a odpočinku, nutnost utajovat před nepovolanými osobami metody a postupy své práce aj. Vzniklé psychické napětí může výkon detektiva buď zvýšit nebo snížit (ve většině případů se výkon snižuje). To závisí na tom, do jaké míry si detektiv uvědomuje a prožívá složitost situace, úkolů, podmínek a zároveň jak reálně zhodnotí svoji připravenost (či nepřipravenost) se s požadavky situace a profese vyrovnat. Nevyhovující pracovní podmínky, kterým je detektiv vystavován, a které vyvolávají neúměrné zatížení jeho psychiky, se mohou odrazit nejen v jeho aktuálním jed-

nání (nepodá očekávaný pracovní výkon, nezvládne situaci), ale mohou se také projevit i na jeho psychickém a fyzickém stavu.

Tyto pracovní podmínky by měl uchazeč o pozici soukromého detektiva zvládat a personální oddělení by se mělo snažit najít pracovníka, který tyto nároky bude co nejlépe zvládat (tedy psychická i fyzická zdatnost je nejlepším předpokladem k uspokojivému výkonu služby soukromého detektiva)

8 TECHNICKÁ OCHRANA

Technická ochrana je nezbytnou součástí celého komplexu bezpečnosti. Nelze ji podceňovat a je i dobré pochopit základní princip fungování těchto systémů. V této části proto najdeme jednak základní druhy těchto systémů, popis jejich hlavních funkcí a způsob, jakým fungují. Technické vybavení bezpečnostního systému je často jediným prvkem, který v mimopracovní době střeží pobočku finančního sektoru. Nejen pachatelé představují nebezpečí pro tyto sektory, ale také požár, který detekujeme požárním systémem.

Technické a elektronické prostředky pomáhají bezpečnostním pracovníkům střežit a monitorovat aktuální stav celé budovy a přilehlého okolí. Jedná se tedy o vytváření podmínek vhodných zejména pro:

- včasné zjištění prvotních příznaků přípravy trestného činu
- přehled veřejně přístupného prostoru
- přehled osob pohybujících se ve vnitřních prostorách budov (které tvoří například přístupovou cestu na pracoviště)
- omezení přístupu podezřelých osob do vnitřních prostor, kde by tato osoba mohla ohrožovat zaměstnance, klienty a návštěvníky pobočky
- ztížení přístupu k peněžním hotovostem
- bezpečně aktivovat tísňovou signalizaci a tím předání poplachového signálu na místa tomu určené
- dokumentace událostí a následnou identifikací osob za použití obrazových záznamů pro potřeby pátrání
- označení pachatele při útěku nebo znehodnocení odcizené hotovosti

8.1 Elektrická zabezpečovací signalizace (EZS)

Elektronické zabezpečovací systémy jsou takové systémy, kde centrální jednotka na základě programu vyhodnocuje signály z detektorů a ovládacích jednotek.

Slouží zpravidla pro detekci vniknutí, pohybu v předem určených prostorech nebo manipulaci s hlídaným předmětem. Zpravidla bývá doplněna prvky tísňové signalizace. Na těchto systémech jsou detektory. Které pracují na různých fyzikálních principech (elektrický kontakt, infračervené záření, mikrovlnné pole). Prostor sledovaný jednou centrální jed-

notkou lze zpravidla dělit na řadu prostorů, jejichž stav z hlediska sledování lze definovat, ovládat a vyhodnocovat zcela samostatně nebo mezi nimi zavést určité logické vazby. Výstupem tohoto systému bývá vyhlášení poplachu, a to buď hlasitého nebo tichého. V každém případě jednotka vyhotoví seznam událostí, kde se zaznamenávají veškeré zájmové události v systému a také manipulace s ústřednou. Tento systém často spolupracuje se systémy řízení přístupu.

System musí být schopen zajistit napájení EZS ve všech jeho stavech po celou dobu (podle ČSN EN 50131 – 1 to znamená, že bude zajištěna doba napájení ze záložního zdroje 30 hodin).

8.1.1 Tísňová signalizace

„Soustředění tísňových hlásičů jen na pokladní místa, stejně jako použití jednoho způsobu ovládání (rukou nebo nohou) nevytváří dostatečně vhodné podmínky pro možnost jejich bezpečného použití v kritické situaci. Z tohoto důvodu je nutné, kromě standardního osázení všech pokladních míst, použít více pevných hlásičů, pro která je potřeba individuálně (po dohodě s personálem) zvolit další prostory jako např.:

- v ostatních místech, kde se manipuluje s penězi (komorové trezory, předtrezoří, trezorové místnosti, dotační boxy, počítařny peněz, místa pro předávání, přebírání nebo zpracování hotovostí, hlavní pokladny v zázemí, bezpečnostní schránky apod.)
- tak, kde se zaměstnanci obvykle zdržují v době, kdy nejsou přítomni žádní klienti
- v únikovém prostoru
- v místě, kde jsou umístěny klíče od zázemí trezoru
- v oddělené místnosti, která by mohla být použita k uzamčení nebo uzavření personálu
- v dosahu místa, které by mohlo být použito k připoutání personálu apod.

Rozmístění tísňových hlásičů musí být řešeno variantně, podle počtu zaměstnanců,

přednosti zázemí z veřejného prostoru, členitosti zázemí a umístění nábytku. Hlásiče musí být instalovány skrytě, tzn. tak, aby nebyly viditelné z veřejnosti přístupné části. Jejich poloha a tím i použití musí odpovídat pravděpodobné činnosti zaměstnance i pachatele při přepadení.

Je velmi důležité, aby na přesném určení jejich umístění, zejména na pokladních místech, se přímo podíleli samotní zaměstnanci. Tento požadavek souvisí i s potřebou nacvičit si pohyb pro použití tísňového hlásiče.

Kromě předání informace na místo, které organizuje zásah v napadeném místě, je nutné, aby na vznik kritické situace byli spolehlivě upozorněni všichni přítomní zaměstnanci a to i ti, kteří se v daném okamžiku nacházejí mimo prostor pracoviště, kde k události probíhá. Relativně často se stává, že kromě ohrožovaného, nikdo další probíhající útok neregistruje.

Zvlášť typické je to pro tzv. tichý způsob přepadení. K indikaci použití tísňového hlásiče slouží zpětná signalizace, která by měla „tichým“ způsobem (optickým signálem):

- potvrdit zaměstnanci, který ji použil, že k aktivaci poplachu došlo
- vyrozumět ostatní zaměstnance nacházející se v ohroženém prostoru, kteří doposud událost nezpozorovali
- varovat zaměstnance v oddělených prostorách pracoviště, aby nevstupovali do ohroženého prostoru a tím snížit nebezpečí nechtěné, neadekvátní reakce v důsledku neznalosti situace, zabránit rozšíření počtu ohrožovaných osob a umožnit zaměstnancům, kteří jsou mimo daný prostor provést odpovídající kroky (telefonické oznámení policii, bezpečnostnímu managerovi pobočky, upozornění okolí, únik z objektu apod.)

Uvedené zásady neplatí v případě použití nátlakového kódu na ovládacím panelu EZS, tj. v při přepadení při příchodu či odchodu z pracoviště. Pachatelé předpokládají možnost aktivace poplachu a ani tomu nejméně známému nemůže ujít viditelná indikace poplachového stavu (např. rozsvícením červené LED diody opatřené nápisem ALARM).

Přestože obvykle reagují útekem, je zde možné riziko použití násilí. Z tohoto důvodu je nutné nastavit systém tak, aby tuto indikaci nezobrazoval.¹⁶

8.1.2 Vyvedení signálu EZS

„Způsob vyvedení poplachové signalizace systému EZS je další z podmínek vedoucích k zajištění spolehlivosti jeho informační funkce. Cílem je, aby informace o události byla v co nejkratší době poskytnuta:

a) do místa trvalé obsluhy:

- na pulty centralizované ochrany Policie ČR (způsob a podmínky jsou určeny požadavky policie)
- na pulty centralizované ochrany soukromých bezpečnostních služeb.
- na jiná místa, která se nachází přímo v objektu, jeho blízkosti nebo lokalitě

Tyto složky provedou zásah na místě, zahájí pronásledování a následné pátrání po pachatelích

b) lokální signalizace

Lokální signalizace (akustická i optická) je všeobecně pokládána za nejméně vhodný způsob vývodu signalizace EZS v objektech ohrožených loupeží. Na základě praktických zkušeností z přepadení bankovních poboček v minulých letech, kdy řada provozních jednotek byla tímto způsobem zabezpečena, lze konstatovat, že z hlediska dopadení pachatelů loupeží na místě vykazovala nesrovnatelně vyšší účinnost než „tichý poplach“, aniž by přitom došlo ke zvýšenému ohrožení zaměstnanců banky. Tento efekt byl dán skutečností, že informace o události byla přijata nejbližším okolím a dále i tím, že šlo o menší lokality, ve kterých byla reakce občanů na signalizaci pozitivně ovlivněna znalostí personálu pracoviště banky. S ohledem na tyto poznatky lze použití lokální signalizace připustit i na pra-

¹⁶ NEČAS, S., SEILER, M. a kolektiv – Loupežná přepadení pracovišť s peněžním provozem a jejich bezpečnost, 1. vydání, PRAHA 2004, str. 130

covištích s peněžním provozem, zejména v menších městech a obcích při dodržení určitých podmínek, daných specifickými požadavky na denní a noční režim.

Ke zvýšení účinnosti této signalizace:

- v denním i nočním provozu musí umožňovat lokalizaci místa poplachu, a proto je nutné ji umísťovat na budově tak, aby zejména světelný signál byl viditelný ze širšího okolí, vyžaduje-li to nepřehlednost budovy a přiléhajících prostor, lze použít signalizačních prvků na několika místech
- na budově musí být umístěna tak, aby nebyla dosažitelná bez použití pomůcek (například žebříku), oknem z budovy nebo z přilehlých objektů
- kmitočtový průběh a způsob modulace zvuku může být libovolný, ale nesmí se shodovat se zvláštními zvukovými znameními používanými pro jiné účely (vozidla policie, hasičského záchranného sboru nebo rychlé záchranné lékařské pomoci)
- zvuk musí dosahovat hlasitosti minimálně 115 dB
- nepřetržitá funkce musí být omezena na dobu maximálně 60 sec
- siréna musí mít vlastní zdroj a reagovat na případné přerušení přívodu napájení, musí mít ochranu před obvyklými způsoby napadení (sejmutím krytu, demontáží ze zdi, vypěněním apod.)
- z hlediska kontroly provozuschopnosti systému EZS musí být zvláštní pozornost věnována stavu náhradního zdroje ústředny a zejména pak stavu vlastního zdroje sirény
- provedení EZS by mělo dovolovat přezkoušení funkce sirény bez aktivace zvukového a světelného signálu (možná ztráta reakce okolí), pokud toto nelze zajistit, je nutné ověřování její provozuschopnosti omezit na minimum (cca jednou za dva měsíce).¹⁷

¹⁷ NEČAS, S., SEILER, M. a kolektiv – Loupežná přepadení pracovišť s peněžním provozem a jejich bezpečnost, 1. vydání, PRAHA 2004, str. 135

8.1.3 Elektrická požární signalizace (EPS)

EPS tvoří systém vzájemně propojených komponentů v daném objektu, jehož účelem je co nejdříve detekovat požár a optickým nebo akustickým signálem upozornit na vznik ohrožení požárem popřípadě aktivovat zařízení připojená do systému. Systém EPS je pouze jednou součástí komplexu požární bezpečnosti staveb v objektu, ve kterém je instalován a nenahrazuje opatření požární ochrany, které vyplývají z právních a technických předpisů na úseku požární ochrany. EPS je ve smyslu vyhlášky č. 246/2001 Sb., vyhrazeným požárně bezpečnostním zařízením, na které se vztahuje nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky a další normativní požadavky.

Ústředna EPS musí být schopna jednoznačné indikace následujících funkčních stavů:

- stav KLID
- stav POŽÁRNÍ POPLACH
- stav PORUCHA
- stav VYPNUTO
- stav TEST, a jejich kombinovaného (přednostního) ohlášení.

Požární poplachové směrnice vymezují činnost zaměstnanců, popřípadě dalších osob, při vzniku požáru a obsahují:¹⁸

- postup osoby, který zpozoruje požár (co má dělat při zpozorování požáru), způsob a místo ohlášení požáru
- způsob vyhlášení požárního poplachu pro zaměstnance (například, kdy zůstávají na svém pracovišti a naopak, kdy jej musí neprodleně opustit, v jakém rozsahu se podílejí na evakuaci osob nebo majetku), popřípadě pro jednotku hasičského záchranného sboru
- postup osob při vyhlášení požárního poplachu (evakuace, pomoc při zdolávání požáru)
- telefonní číslo ohlašovny požáru (§ 35 vyhlášky MV č. 246/2001 Sb.)
- telefonní čísla tísňového volání

¹⁸ LÁTAL, I., ŠTANTEJSKÝ, M. – Bezpečnostní zásady ochrany podniků: prevence a řešení krizových situací, 1. vydání Praha, Prospektrum 2001

- telefonní čísla pohotovostních a havarijních služeb dodavatelů elektrické energie, plynu a vody

Požární poplachové směrnice se zveřejňují tak, aby byly dobře viditelné a trvale přístupné pro všechny osoby vyskytující se v místě provozované činnosti.

8.2 Kamerové systémy (CCTV)

Tyto systémy slouží ke sledování určitých zájmových prostor a dění v nich. Při spolupráci s ostatními bezpečnostními a technickými systémy (EZS, EPS) lze tento systém s výhodou použít k ověření stavu nebo situace jimi signalizované. To přispívá k rychlejšímu a správnějšímu vyhodnocení ze strany obsluhy. Nedílnou součástí těchto systémů je i záznam, ukládaný na záznamovém mediu. Tento videozáznam může být použit jako jeden z hlavních dokladových materiálů při analýze příčin a průběhu krizových situací. Po technické stránce se tento systém skládá z několika skupin hlavních prvků: kamerová technika, zpracování videosignálu, monitorovací pracoviště, záznam, napájení a přenosová síť. Systém může být černobílý, barevný nebo může využívat prvky obou typů. Obecně lze konstatovat, že barevný obraz obsahuje podstatně větší míru informací a je tedy vhodnější pro sledování i následnou analýzu. Černobílé kamery se v současné době používají v profesionálních systémech spíše výjimečně a to především na místech, kde se využijí jejich některé specifické vlastnosti (například dosažitelná vysoká citlivost při současném požadavku vysokého rozlišení a zachování dynamiky pohybu objektu). Vybavení monitorovacího pracoviště se skládá z odpovídajícího počtu monitorů a ovládacích prvků. Pracoviště obsluhy se musí navrhnout a přizpůsobit náročnosti na pozornost, která musí být těmto systémům věnována. Záznam videosignálu je dnes již v převážné míře realizován jako digitální. Digitální záznam s sebou přináší nejen zvýšení kvality záznamu, ale i určitý problém plynoucí z datového objemu takto vzniklého záznamu. Je proto již ve stádiu návrhu systému určit ve spolupráci s uživatelem základní požadavky na rozsah, kvalitu a dobu záznamu a způsob a dobu archivace.

Celý tento subsystém je vhodné navrhovat:

- a) s určitou základní rezervou
- b) jako otevřený, aby ho bylo možné později, na základě provozních potřeb a zkušeností, rozšířit či modifikovat

8.3 Další požadavky na EZS, EPS a CCTV

Poslední ve výčtu, nikoliv však v důležitosti pro spolehlivou činnost EZS, EPS a CCTV jsou skupiny prvků související s jejich napájením. Má-li tento systém splňovat svoji bezpečnostní funkci musí být jeho napájení zajištěno i v případě výpadku napájení z veřejné sítě a to minimálně po dobu delší než je maximální doba náběhu nouzových zdrojů (i krátkodobý výpadek napájení může totiž způsobit podstatně delší výpadek zejména v záznamu, který právě v těchto okamžicích bývá mimořádně nežádoucí). V praxi to znamená napájet systém z dostatečně dimenzovaných autonomních zálohovaných zdrojů. Doplnkem, ale někdy i přímou součástí videosystému mohou být i prvky pro přisvětlování vybraných sledovaných prostor. Návrh by pak měl počítat rovněž s jejich zálohovaným napájením a tomuto faktu podřídit i jejich výběr. K distribuci signálu se kromě klasických metalických vedení (koaxiální kabely, kroucený pár) stále častěji používá přenosu po optických vláknech a to zejména pro jejich odolnost vůči rušení videosignálu připojováním se pomocí osobního počítače s odpovídajícím hardwarovým a softwarovým vybavením.

8.4 Mechanické zábranné prostředky

„Podle ČSN 33 45 90 (EN 50131 – 1) jsou peněžní ústavy zařazeny v kategorii objektů s vysokým rizikem. Z tohoto důvodu je nutno používat pouze homologované prvky příslušné kategorie a dodržovat požadavky této normy na plášťovou, prostorovou, předmětovou a osobní ochranu. Tento požadavek je zvláště důležitý pro napojení objektu na systém centralizované ochrany Policie ČR, popřípadě na pulty centralizované ochrany bez-

pečnostních služeb.“¹⁹ Tyto prvky bezpečnosti hrají významnou roli při přepadení nebo vyloupení banky. Mohou incidentu zabránit nebo ho zpomalit do té míry, že je pachatel odhalen nebo od úmyslu odrazen.

Mechanické prostředky perimetrické ochrany

- Plot: Jedná se o první linii mezi pachatelem a chráněným objektem. Plot může být palisádový, betonový nebo bezpečnostní s ostnatým drátem. Ostnatý drát má především „estetickou funkci“ (tedy má odradit pachatele). Tento typ není příliš častý u bankovních poboček.
- Závary: Mechanické, elektromechanické nebo hydraulické. Brání vjezdu nepovolených vozidel a zároveň může plnit strážní funkci (s kombinací vrátnice)

Mechanické prostředky prostorové a plášťové ochrany

- Turnikety: Většinou jsou celokovové a umožňují průchod pouze jedné osobě. Mohou být upraveny pro jiný rozměr. Pro bankovní bezpečnost mají význam především v tom, že je každý pozastaven na určitém místě, které může snímat kamera nebo monitorovat pracovník ostrahy. Turniket je zkonstruován tak, aby nešel obejít a zpravidla vyžaduje více času pro průchod.
- Dveře: Především na plášti budovy jsou mechanicky odolné a doplněné o bezpečnostní zámky. Dveře se skleněnou výplní je nutné doplnit o bezpečnostní mříže nebo fólie, která může několikanásobně zvýšit odolnost skla
- Okna: Tam, kde hrozí útok jsou okna většinou z vrstveného skla nebo opatřena mříží

¹⁹ PROTIVÍNSKÝ, M. – Bankovní loupeže (přepadení bank, peněžní transport a kriminalita v bankovníctví), 1. vydání, Praha, Armex 2001

- Pásmové propusti: Dvojice nebo více dveří, které se otevírají jednotlivě tak, aby byly vždy jedny zavřené. Průchod je tedy umožněn pouze jedním směrem.
- Přepážky na hale: Jsou konstruovány tak, aby oddělovaly klienta a pracovníka banky. Tyto přepážky nejsou podle posledních trendů neprůstředné. Mohou oddělit i klienty mezi sebou
- Peněžní přepážky SITEC: Jsou balisticky odolné a umožňují přesun peněžních hotovostí v bezpečnostních boxech nebo uzamykatelných schránkách
- Uzamykací systémy: Uzamykací systémy jsou umístěny na dveřích, přepážkách nebo boxech, popřípadě trezorech

ZÁVĚR

Stejně jako řízení kterékoli jiné problematiky, je řízení bezpečnosti poboček finančních ústavů samostatný a specifický obor, vyžadující speciální přístup, znalosti a zkušenosti. Bez nového, moderního a profesionálního systému řízení problematiky bezpečnosti nelze dosáhnout potřebného efektu. Do tohoto systému nepochybně spadá i detektivní ochrana. Tento směr (tedy řízení bezpečnosti) má především preventivní charakter a nepřináší okamžité zisky. Cenným přínosem je však dobré jméno a pověst pobočky, stejně jako předpoklad záchrany značných hodnot při skutečném ohrožení. Zachráněné hodnoty lze jen obtížně vyčíslit, jelikož dobře připravená a realizovaná bezpečnostní opatření působí při vzniku možného rizika ve většině případů automaticky, v důsledku čehož nejsou prakticky jako rizikové vnímány. Detektivní ochrana svou činností hodně napomáhá odhalovat tato rizika a spolu s ostatními složkami preventivně bezpečnostních opatření tvoří ucelený systém ochrany.

Činnost soukromého detektiva je činností skrytou a pachatel tak nevidí a netuší, kdy a kde může být odhalen. V objektu poboček finančního ústavu jsou technická zařízení (zvláště kamerový systém) tzv. prodlouženým smyslem detektiva, tento systém umožňuje soukromému detektivovi skrytý dohled nad celým děním pobočky. Ve spolupráci s ostatními složkami představuje silný bezpečnostní systém v boji proti kriminalitě.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BRABEC, F. a kolektiv – Soukromé detektivní služby, 1. vydání, Praha 1995, EUROUNION spol. s r. o., 63 stran
- [2] BRABEC, F. a kolektiv – Ochrana bezpečnosti podniku, 1. vydání, Praha 1996, EUROUNION spol. s r. o., 203 stran
- [3] BRABEC, F. a kolektiv – Bezpečnost pro firmu, úřad, občana, Praha 2001, Public History, 400 stran
- [4] BRABEC, F. a kolektiv – Hlídací služby, 1. vydání Praha, Eurounion 1995
- [5] LÁTAL, I., ŠTANTEJSKÝ, M. – Bezpečnostní zásady ochrany podniků: prevence a řešení krizových situací, 1. vydání Praha, Prospektrum 2001
- [6] MARTÍNEK, B. – Ochrana člověka za mimořádných událostí, 2. vydání Praha, MV – generální ředitelství HZS ČR, 119 stran
- [7] NEČAS, S., SEILER, M. a kolektiv – Loupežná přepadení pracovišť s peněžním provozem a jejich bezpečnost, 1. vydání, Praha 2004, Policejní akademie ČR, 262 stran
- [8] NEJEZCHLEBA, M. – Vybrané problémy profesní přípravy, 1. vydání Praha, Institut profesních příprav 1993
- [9] PROTIVÍNSKÝ, M. – Bankovní loupeže (přepadení bank, peněžní transport a kriminalita v bankovníctví), 1. vydání, Praha, Armex 2001

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CCTV Closed Circuit TeleVision (průmyslový a bezpečnostní kamerový systém)

EPS Elektronická požární signalizace.

EZS Elektronická zabezpečovací signalizace.

IZS Integrovaný záchranný systém.

MZS Mechanické zábranné systémy

PČR Policie České republiky

SBS Soukromé bezpečnostní služby.

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 – ukázka dopisu s nebezpečným obsahem

SEZNAM TABULEK

Tabulka 4 – rozdělení zón banky

Tabulka 5 – oprávnění vstupů jednotlivých osob do jednotlivých zón

Tabulka 6 – Rozdělení forem fyzické ostrahy